National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
AVR 10 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/1/4/5

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 25 (2660) XXIX aastakäik

Neljapäeval, 27. märtsil 1980 — Thursday, March 27, 1980

Üksiknumbri hind 45 centi

Uued ähvardused ameerika pantvangide vastu

Shahhi lahkumine Panamast vihastab Iraani ekstremiste

WASHINGTON — Iraani shahhi Reza Pahlevi ootamatu sõit Panamast Egiptusesse, kus president Sadat kindlustas talle varjupaiga, on tekitanud suure vihatormi Teheranis. Iraani võimud olid nähtavasti arvamisel, et neil õnnestub shahhi Panama võimudelt välja nõuda, kuid nüüd libises shahh jälle nende sõrmede vahelt ja leidis endale pelgupaiga Egiptuses, kus talle võimaldatakse ka vajalikku ravi.

Teheranist ei kosta vihaseid hääli mitte ainult Egiptuse arvel, vaid öeldakse raskeid sõnu ka Ameerika Ühendriikide valitsusele ja president Carterile.

Iraani islami vaimulikud on avaldanud üleskutse Teheranis Ühendriikide saatkonnahoone ees suurte demonstratsioonide korraldamiseks

ning üldistest meeleoludest ja raevust tulvil ähvardustest võib järeldada, et shahhi põgenemisel Egiptusesse tehakse kaassüüdlaseks Ühendriikide valitsus ning et selle süü eest kannatavad Teheranis kinnihoitavad ameerika pantvangid.

Vaimulikkude üleskutses mainitakse, et Ühendriikide valitsus on alustanud uut vandenõu Iraani revolutsiooni vastu ja kinnitatakse, et see seisukoht leiab täie toetuse ajatollah Khomeini poolt. Iraani islami kohtu esimees ajatollah Sadegh Khalkhali mõistis Roomas shahhi siirdumise Egiptusesse hukka ning kinnitas,

et Teheranis kinnihoitavaid ameerika pantvange koheldakse „reeturitena" ning et nad saavad vanglakaristuse kui nad süüdi mõistetakse.

Egiptuse president Sadat mainis, et ta kindlustab shahhile permanentse elukoha. Shahh väljus Egiptuses lennukist kahvatuna, kõhnana ja haige mehena ning läheb tõenäoliselt Egiptuses operatsioonile, mis jäeti Panamas tegemata.

Nagu nüüd tagantjärele selgub, tegi Iraani välisminister Ghotbzadeh viimasel minutil desperaatse katse shahhi Egiptusesse siirdumise takistamiseks.

Ta lubas ameerika pantvangid 24 tunni jooksul üle anda Iraani revolutsioonilisele nõukogule kuid Ühendriigid lükkasid selle pakkumise tagasi,

kuna Iraani valitsus on varemgi lubadusi andnud, mida ta täita pole suutnud või tahtnud.

Eesti Kunstide Keskuse stipendiaatide kontserdil esinenud noored. Vasakult Inge-Mai Loorand, Karin Jürman, ees Lisa Norheim, tema kohal Sarah Pihel, ees Lembi Veskimets, tema kohal Heidi Klamas, Kristine Neps, ees Marja-Leena Roos, tema kohal Evi Uesson, Sarina Westerblom, Marianne Urke, ees Desiree Medri, tema kohal Margit Viia, ees Pia Metsala, tema kohal Senta Medri, Anne Tüll, ees Craig Potsep, Lisa Norheim, Tiina Kiik, Omar Daniel ja Peeter Jeeger.
Foto: Vaba Eestlane

Mondale: Olümpiamängudega ei tehta kompromissi

WASHINGTON — Ühendriikide abipresident Walter Mondale lükkas kategooriliselt tagasi ameerika atleetide poolt esitatud kompromissettepaneku Moskva olümpiamängudest osavõtmiseks. Atleetide kava kohaselt võtaksid ameeriklasel Moskvas osa võistlustest kuid nad ei esineks avatseremoonial, lõputseremoonial ja medalite väljaandmisel. Mondale mainis Rochesteris ajakirjandusele antud jutuajamisel, et N. Liit on brutaalse kallaletungiga Afganistanile rikkunud tsiviliseeritud ühiskonna põhilisi tõekspidamisi ja ei vääri olümpiamängude korraldamise au. Meie atleedid jäävad koju ja kõik muud ettepanekud on vastuvõtmatud," kinnitas abipresident.

Nowosti: Lääneriigid suuremad kannatajad

WASHINGTON — Ühendriikide eksperdid mainivad, et N. Liit suurendab pidevalt oma sõjajõudusid Afganistanis ning venelased kavatsevad sinna viidud punaarmee üksusi suurendada vähemalt kahe diviisi — 25.000 kuni 30.0000 mehe võrra, et alustada suuremat ofensiivi. N. Liidu pressiagentuur Nowosti hoiatab Ühendriike ja tema liitlasi kaubanduslike sidemete katkestamise pärast N. Liiduga, kinnitades, et see sidemete katkestamine on kahjulikum lääneriikidele kui N. Liidule.

Begin lükkas tagasi USA ettepaneku

JERUUSALEMM — Iisraeli peaminister Begin lükkas tagasi Ühendriikide ettepaneku okupeeritud Jordani jõe läänekaldale iisraeli asunduste rajamisest loobumiseks. President Carter saatis peaminister Beginiga läbirääkimimisi pidama oma erisaadiku Sol Linowitzi, kes tähendas pärast läbirääkimisi Beginiga ,et temal ei olnud edu peaministri seisukoha muutmisel. Sol Linowitzi eesmärgiks oli teha eeltöid ka Carteri, Begini ja president Sadati vaheliseks kohtamiseks, mis toimub aprillis Washingtonis.

Brezhnev ja Kossõgin kadunud

Partei peasekretär ei tulnud vastu võtma Lenini kirjanduslikku auhinda

MOSKVA — Moskvas on puhkenud uued kuuldused partei peasekretäri Leonid Brezhnevi tervislikku olukorra kohta kui diktaator ei ilmunud äsja valitud parlamendi (Ülemnõukogu) avaistungile. Samuti tühistati üks tseremoonia, kus Brezhnevile oli ette nähtud järjekordse riikliku austava tunnustuse ja auhinna üleandmine. 73-aastast Brezhnevi ei ole avalikkuses nähtud 4. märtsist saadik ning tema tervislikku olukorda peetakse halvaks.

Brezhnev pidi ilmuma pidulikule koosolekule, kus oli ette nähtud temale Lenini nimelise kirjandusliku auhinna üleandmine.

Samuti ei ilmunud ta Nikaraaguast saabunud valitsuse delegatsiooni vastuvõtule, mida peeti poliitiliselt väga oluliseks.

Avalikkusest on kadunud ka 76-aastane peaminister Aleksei Kossõgin, kes teatavasti kannatab südamehaiguse all ning viibis mõni aeg tagasi pikemal tervisparanduslikumal puhkusel. Kossõginit ei ole avalikkudel sündmustel nähtud viimase kahe nädala jooksul.

Quebec valmis lahkulöömise rahvahääletuseks

MONTREAL — Quebeci parlamendis lõppesid mitu kuud kestnud vaielused Quebecis lähemal ajal toimuva separatistide rahvahääletuse ümber, mille eesmärgiks on Quebeci eraldamine Kanadast ning iseseisva Quebeci riigi moodustamine. Rahvahääletuse tähtpäev ei ole veel kindlaks määratud kuid see toimub mais või juunis. Rahvahääletusel küsitakse Quebeci elanike käest, kas nad annavad või ei anna Quebeci valitsusele mandaati Quebeci ja Kanada vahel läbirääkimiste alustamiseks, mille põhjal Quebec saab endale võimupiirid seaduste välja andmiseks, maksude määramiseks ja välissuhete arendamiseks — lühidalt, saab endale suveräänsuse — kuid säilitab samal ajal majandusliku liidu ja ühise rahaühiku Kanadaga. Rahvahääletusele esitatud ettepanekus kinnitatakse ühtlasi, et nende läbirääkimiste tulemusena Quebecile tekkinud uus poliitiline staatus tuleb rakendamisele teise rahvahääletusega.

Kuigi ettepanekus taotletakse Quebecile suveräänsust, mainitakse inglise keelt kõnelevas Kanadas, et praktiliselt tähendab see Quebeci lahkulöömist Kanadast ja iseseisva riigi moodustamist.

N. Liidu sõjamaterjal ja nõuandjad Põhja-Jeemeni

KAIRO — Põhja-Jeemenisse saabub pidevalt N. Liidu sõjamaterjali vaatamata sellele, et Põhja-Jeemeni valitsusvõimud seda eitavad. Saudi Araabia andmeil viibib Põhja-Jeemenis 200 nõukogude sõjaväelist nõuandjat ning Punase Mere sadamasse Hodeidasse saabus pidevalt vene laevu tankidega, võitluslennukitega ja õhutõrjekahuritega. Põhja-Jeemen andis Saudi Araabiale lubaduse, et ta loobub vene sõjalistest nõuandjatest ja sõjamaterjalist kui Saudi Araabia jatkab Põhja-Jeemenile majandusliku toetuse andmist. Saudi Araabia tuli sellele soovile vastu kuid vaatamata sellele ei ole venelased Põhja-Jeemenist lahkunud ning nende varustuse juurdevool jatkub.

Iraan üritab Afganistani probleemi lahendamist

TEHERAN — Iraani välisminister Ghotbzadeh mainis, et N. Liit on nõustunud pidama läbirääkimisi Afganistani okupeerimisega seoses tekkinud kriisi lahendamiseks piirkondlikus ulatuses. Välisminister mainis, et ettepaneku läbirääkimiste pidamiseks oli Iraani valitsus teinud Teheranis asuva N. Liidu saadiku Vinogradovi kaudu. Ghotbzadehi andmetel võtaksid kavatsetavatest nõupidamistest ja läbirääkimistest osa N. Liit, Iraan, Afganistani kommunistlik valitsus, Afganistani vabadusvõitlejad, Pakistan ja tõenäoliselt ka Hiina. Ghotbzadeh kinnitas, et kui need läbirääkimised ebaõnnestuvad, siis kavatseb Iraani valitsus anda kõike võimalikku abi Afganistani partisanidele oma võitluse jatkamiseks.

Dr. Waldheim hoiatab surve eest Iraanile

Loodab pantvange vabastada läbirääkimistega

NEW YORK — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär dr. Waldheim mainis New Yorgis antud pressikonverentsil, et ähvardused Iraani vastu sõjalise aktsiooni kasutamiseks pantvangide vabastamiseks ei anna loodetud tulemusi ning sellised sõnavõtud võivad ainult kahjustada pantvangide olukorda. Dr. Waldheimi vastus oli mõeldud ilmselt Ühendriikide senaator Richard Lugar'ile, kes tegi kolmapäeval ettepaneku, et Ühendriigid peaksid diskuteerima oma liitlastega Iraani sadamate mineerimise võimalust.

Waldheimi arvates ei ohusta sellised ettepanekud mitte ainult pantvangide elusid vaid need võivad tekitada õliallikate piirkonnas plahvatusliku olukorra. Peasekretäri sõnavõtu kohaselt on pantvange võimalik vabastada ainult läbirääkimiste teel, kuid selleks tuleb anda aega.

Senaator Lugar oma sõnavõtus mainis, et president Carteri aktsioon pantvangide vabastamiseks ei ole andnud loodetud tulemusi ning nüüd on saabunud aeg Iraanile suurema surve avadamiseks.

Dr. Waldheim süüdistas ühtlasi Iraani diktaator Khomeinit Liitunud Rahvaste Organisatsiooni missiooni ebaõnnestumises, kinnitades, et Khomeini muutis oma seisukohti ja suurendas oma nõudmisi kui maailmaorganisatsiooni viieliikmeline delegatsioon asus Iraani võimudega kontakte võtma pantvangide vabastamiseks.

Ühendriigid pöördusid uuesti **Haagis asuva Rahvusvahelise Kohtu poole, nõudes kiiremas korras otsust pantvangide vabastamiseks,**

kuna vangide kinnihoidmine võib ohustada maailmarahu. Ühendriikide advokaadid mainisid kohtus, et praeguses olukorras ei ole üldse selge, kas Khomeini mõtleb neid süütuid inimesid kinni hoida nädalaid, kuid või isegi aastaid.

Prantsusmaa punaste juhi kahtlane minevik

PARIIS — Prantsusmaa kommunistliku partei peasekretär Georges Marchais, kes on tuntud Kremli poliitilise liini suur toetaja ja pooldaja, on sattunud väga täbarasse olukorda, mis võib kogu tema poliitilisele karjäärile saatuslikuks kujuneda. Viimasel ajal on teda pidevalt atakeeritud tema mineviku pärast, kuna tema eluloo uurijad on välja selgitanud, et Marchais ei võtnud Teise maailmasõja ajal teiste kommunistide eeskujul osa sakslaste vastu suunatud vastupanuliikumisest, vaid viibis hoopis Saksamaal. Marchais väidab, et saksa sõjaväevõimud viisid teda 20-aastaselt sunniviisiliselt Saksamaale tööle, kuid tema seletused on niivõrd lünklikud, et need ei leia uskumist. Kogutud tõendid ja andmed kinnitavad hoopis vastupidiselt, et Marchais, kes liitus alles 1947. aastal kommunistliku parteiga, siirdus Hitleri Saksamaale vabatahtlikult.

Piiskop mõrvati altari ees

Kommunistid üritavad terroriaktsioonidega Salvadoris võimu ülevõtmist

SAN SALVADOR — Salvadori pealinnas San Salvadoris mõrvasid terroristid jumalateenistuse ajal peapiiskop Oscar Romero, kellele tulistati mitu kuuli rinda. Peapiiskop pidas jumalateenistust ühe haigla kabelis kui neli erariides meest sisenesid kabelisse ja läksid altari ees seisva piiskopi juurde hakates teda tulistama. Mõrvaritel õnnestus põgeneda ja seni ei ole selgunud, millised ringkonnad selle julma teo sooritasid.

Olukord on muutunud Salvadoris viimaste päevade jooksul üha pinevamaks ning nüüd ei ole enam kahtlust, et marksistid katsuvad seal iga hinna eest võimu üle võtta.

Salvadori sõjaväelastest ja tsiviilisikutest koosnev valitsus katsub olukora lahendada laiaulatusliku maareformi teostamisega ja suurmajapidamiste muutmisega ühistegelikeks majapidamisteks,

kuid see ei rahulda nähtavasti kommunistide poolt üleskõetud vaesemaid kihte, keda juhivad elukutselised agitaatorid ning kes saavad Hondurase kaudu Kuubalt relvi.

Salvadoris valitses kuni möödunud aasta 15. oktoobrini parempoolne diktaator kindral Carlos Romero, kelle võimult kõrvaldamise järele valitsuse moodustas möödukate vaadetega sõjaväelaste ja tsiviilisikute grupp.

Uus valitsus on rakendanud terve rea sotsiaalseid reforme, kuid kommunistid on Nikaraagua sandinistide edust tiivustatuna otsustanud nähtavasti nii kaua elanikkonda terroriseerida ja valitsust õõnestada kuni kommunistid täielikult võimule pääsevad.

Piiskop Oscar Romero oli suur inimõiguste eest võitleja, kes mõistis hukka ka vägivallaaktsioonid, millede ohvriks möödunud aastal langes 700 inimest.

ESTO-80

INFORMATSIOONI-KOOSOLEK

pühap., 30. märtsil kell 2 p.l. Tartu College'is, 310 Bloor West

Avalik koosolek kõikidele

Korraldaja: SIHTASUTUS EESTI PÄEVAD KANADAS

KONTSERT * BÜROO

Pühapäeval, 13. aprillil kell 1.30 p.
TARTU COLLEGE'is LASTE ETENDUS
MIIMIKATEATER „KARTULI RAHVAS"

Pääsmed eelmüügil Eesti Abistamiskomitees — $5.—, pensionärid $4.— ja lapsed $3.—

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Kõikuv välispoliitika

Sedamööda kuidas rahvusvaheline pinge suureneb ja Ühendriikide vahekorrad oma liitlastega jahenevad, vaadatakes ka president Carterile ja tema võimetele Ameerika Ühendriikide ja NATO liitlaspere juhtimisel üle tormilainetest haaratud mere. Carterile on palju ette heidetud tema saamatust sisepoliitiliste reformide teostamisel ja Ühendriikide majanduselu stabiliseerimisel kuid viimasel ajal on need etteheited muutunud palju tungivamateks ja kaaluvamateks presidendi välispoliitika hindamisel.

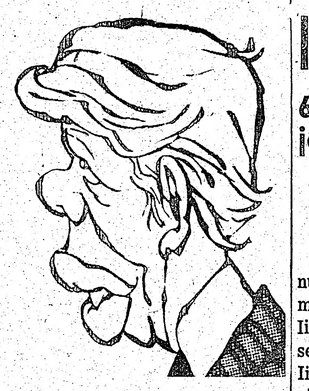

Kahtlemata on see liialdus kui nimetada president Carterit välispoliitilisel alal algajaks ja isegi „käperdiseks" kuid paljud tema sammud kõnelevad siiski emotsionaalsusest, tasakaalutusest ja ebajärjekindlusest, mis ei sobi suurriigi välispoliitilise pildi üldraamistikku. Kaaluvaid näiteid selle kohta on mitmeid ning nende taustal ei ole ime kui Ühendriikide liitlased vaatavad umbusklikult Valge Maja poole ja väidavad, et nad ei saa Carterit usaldada ning et neil puudub täielikult arusaamine Ühendriikide praegustest välispoliitilistest suundadest ja põhialustest.

Eriti traagilise näitena selle kohta esitatakse äsjast hääletust Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogus, kus mõisteti hukka Iisraeli asunduste rajamine okupeeritud Jordani jõe läänekaldale. Ühendriigid hääletasid kaasa sellele hukkamõistmise resolutsioonile kuid 72 tundi hiljem tuli Carter Iisraeli ja juudi organisatsioonide survel avalikkuse ette naiivse ja absurdse väitega, et Ühendriigid toetasid seda resolutsiooni eksituse tulemusena, mis oli tekkinud kommunikatsiooni puudumisest presidendi ja välisministeeriumi vahel. Selle lapsiku ja läbipaistva manööverdamise tulemusena sai Ühendriikide Kesk-Ida poliitika suure prestiižhikaotuse osaliseks ning Carteri juhtimisoskus on tekitanud küsimusmärgi nii Iisraelis kui Araabia riikides. See diplomaatiline uperpall kahjustab kahtlemata ka Araabia riikide ja Ühendriikide liitlaste ühist jõudude kontsentreerimist N. Liidu agressiooni vastu Afganistanis.

Mis puutub Iraani sündmustesse, siis peetakse president Carterit suureks süüdlaseks shahhi kukutamisel ja ajatollah Khomeini diktaatori positsioonile upitamisel. Ameerika pantvangide võtmisel Teheranis sai Carter esialgu üldise toetuse osaliseks oma range hoiaku tõttu. Kuid samm-sammult muutus ta hoiak järelandlikumaks ja leebemaks ning ta jättis tarvitusele võtmata survevahendid Ühendriikides elavate iraanlaste vastu ja loobus ka majanduslikkudest sanktsioonidest Iraani korrale kutsumiseks. Carter mängis ilmselt LRO uurimiskomisjoni kahtlasele kaardile, mis ei andnud loodetud tulemusi ning praegu tundub, et president on nõutu järgmiste sammude tarvitusele võtmisel.

N. Liidu punaarmee sissetungimisel Afganistani võttis Carter esialgu väga terava ja kindla hoiaku, tituleerides seda sündmust „kui tõsisemat ohtu maailmarahule pärast Teist maailmasõda". Kuid nüüd on president kaotanud suure osa oma sõjakusest ning samal ajal kui ta räägib Moskva olümpiamängude boikoteerimisest ja kaubanduslike sidemete piiramisest N. Liiduga, kuuldub Valgest Majast juba juttu SALT II läbirääkimiste uuesti alustamisest ning sanktsioonide lõpetamisest Moskva vastu kui venelased Afganistanist lahkuvad.

Sama kõikuvat poliitikat on president arendanud ka Kuuba suhtes, kus ta andis vaatamata oma ähvardustele järele venelastele ning ei astunud ühtegi sammu vene võitlusüksuste eemaldamiseks Kuubalt. Presidendi poliitika Kesk- ja Lõuna-Ameerikas on tekitanud sealsetes pealinnades ilmse arusaamatuse ja pahameele, kuna ameeriklased sekkuvad oma agressiivse inimõiguste poliitikaga kohalike rezhiimide poliitikasse ja aitavad teed rajada kommunistlikkudele võimudele, kellede eesmärgiks on punase diktatuuri rajamine ja igasugustele inimõiguste printsiipidele vilistamine.

Selline välispoliitika ja sellised sammud, mis tegelikult moodustavad ainult ühe osa Carteri oksalt oksale hüppamise välispoliitikas, ei jäta kahtlemata oma mõju avaldamata Ühendriikide liitlastele, kes avalikult kurdavad Carteri ebajärjekindlate poliitiliste sammude pärast, mis jätab liitlased sageli libedale jääle. Kuigi Carteri Euroopa liitlastel on teatud määral õigus, ei ole nad ka ise täielikult süüst puhtad, eriti N. Liidu agressiivse poliitika pidurdamise poliitika kujundamisel. Tegelikult Euroopa riikidel seda poliitikat ei olegi ja kui neilt küsida, mida nad Carteri sammude asemel soovitaksid teha, siis jäävad nad vastuse võlgu. Isegi Carteri Moskva olümpia boikoteerimise ettepanekule on Lääne-Euroopa jäänud jahedaks ja ükskõikseks, rääkimata drastilisemate abinõude tarvitusele võtmisest, nagu näiteks kaubanduslikkude suhete piiramine.

Ühendriikide kõikuv poliitika ning lahkarvamised oma liitlastega — kõik see on vesi Kremli juhtkonna veskile ning tiivustab neid oma agressiivset poliitikat mitte ainult Afganistanis vaid ka igal pool mujal jatkama. Sellises olukorras ei saa ka hellitada erilisi lootusi, et maailma poliitilisel horisondil lähemal ajal suuremad muudatused aset leiaksid.

K.A.

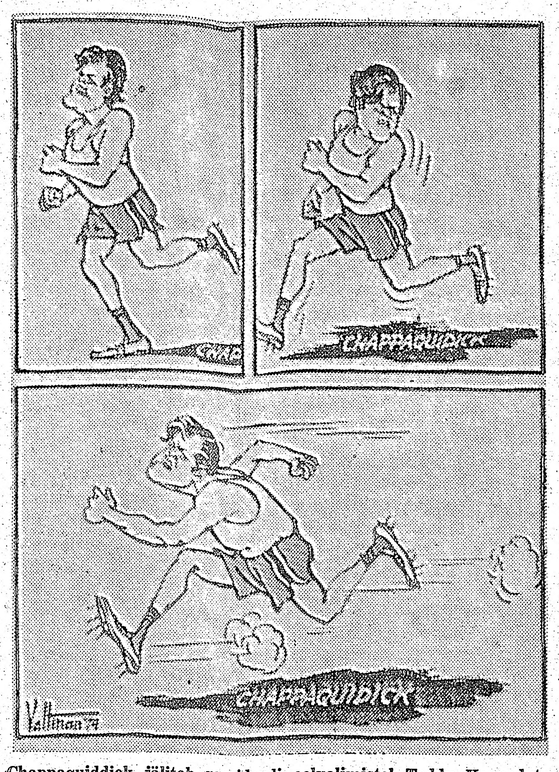

Chappaquiddiek jälitab presidendi eelvalimistel Teddy Kennedyt.

Kommentaarid

Seda ei ole meeldiv konstateerida, kuid ometi on see õige — Itaalia põrandaaluste terroristliku punabrigaadi julmad mõrvad on olnud laostava mõjuga Itaalia poliitilisele süsteemile ja demokraatlikule struktuurile ning riigimehed ja poliitikud on jäänud vastuabinõude rakendamisel nõutuks ja abituks. Uus valitsuskriis vähendab veelgi valitsuse prestiizhi ning sisepoliitilise võitluse probleemidega ametis olevatel poliitilistel parteidel on palju muudki teha kui mõtelda uute võitlusabinõude tarvitusele võtmiseks terroristide vastu.

Punased terroristid on valinud nüüd oma ohvriteks peamiselt kohtunikud, millega tahetakse hirmu ja hukatust külvata kohtunike ridadese ja hävitada Itaalia kohtusüsteemi. Kuivõrd aktiivselt punabrigaadi liikmed oma uue terroriaktsiooni rakendamisel tegutsevad, kinnitab juba see fakt, et möödunud nädala jooksul mõrvati Salernos, Roomas ja Milaanos kolm kohtunikku. Möödunud kuul said terroristid hakkama erakordselt julma teoga, tappes revolvrikuulidega Rooma Riiklikus Ülikoolis professor Vittorio Bachelet'i, kes oli Itaalia 6200 kohtuniku ja prokuröri Kohtunike Ülemnõukogu abiesimees.

Antud olukorras ei jäänud kohtunikel ja prokuröridel muud nõu üle kui nad tühistasid protestiks üheks päevaks kõik kohtuprotsessid ning esitasid valitsusele nõudmise kohtunikele ja prokuröridele tugevama kaitse andmiseks. Kuna politseijõududest enam sellisteks ülesanneteks ei jatku, siis nõuti sõjaväeosade väljatoomist ja nendele eriülesannete andmist. Seda tehti ka tuntud poliitiku Aldo Moro mõrvamise puhul, mil sõjaväeüksused aitasid teostada läbiotsimisi ning sulgesid autode peatamiseks tänavaid. Kuid valitsusvõimud on väga tagasihoidlikud sõjaväe rakendamisel, kuna sotsialistide arvates vihjab see militaristlikule süsteemile, mis ei ole kooskõlas demokraatlike printsiipidega.

Olukorra selgitamiseks tuleks märkida, et Itaalia kohtusüsteem ja kohtunike tõekspidamised ja arusaamad on lõhestatud mitmesuguste poliitiliste ideoloogiatega. Sealjuures on huvitav, et kaks mõrvatud kohtunikest olid tuntud oma pahempoolsete vaadete tõttu ja kuulusid vasakpoolse organisatsiooni Demokraatliku Kohtunikkonna liikmete koosseisu, mis hõlmab umbes 15 prots. Itaalia kohtunikest. Alles mõned kuud tagasi esitasid Kristlik Demokraatliku Partei koosseisu kuuluvad 23 senaatorit kaebuse kuue Rooma kohtuniku kohta, keda süüdistati sidemete pidamises pahempoolsete gruppidega.

See kõik näitab, et Itaalias on segadust palju. Ning selles segases vees tunnevad terroristid endid ilmselt väga koduselt. Neid nähtavasti ei huvita, kas kohtunik on parempoolsete või pahempoolsete vaadetega. Peaasi, et ta on kohtunik. Ja kui ta seda tiitlit kannab, siis peab ta arvestama terroristide kuulidega.

Iisrael võitleb inflatsiooniga

60 prots. eelarvesummadest lähevad sõjaliseks varustuseks ja võlgade maksmiseks

TEL-AVIV — Iisraeli majanduselus algas 1980-nes aastakümme võitlusega inflatsiooni ja riigi pankrottimineku vastu. See on tohutu ülesanne riigile, kelle eelarvest 60% on ettenähtud riigikaitsele ja võlgade maksmiseks ning kel tuleb osta kahe miljardi dollari eest välisriikidest õli.

Carteri valitsusele anti möödunud aastal palve, et Ühendriigid märgatavalt suurendaksid oma abi Iisraelile, kuid president hülgas selle soovi ja kogu koorem langes Iisraeli valitsuse kanda, kel tuleb vähendada eelarvet ja importi, et hoida riiki maksuvõimelisena.

Tõenäolised järeldused sellele sammule on kriis ja töötus.

Nii võib peatuda kaks aastat kestnud tõus ning igale isikule minev kulutuste kasv on viinud impordi suurenemisele ja rekordilise inflatsioonini, mis oli 115% möödunud aastal.

Praegu on avalik küsimus, kas majandusminister Jigal Hurvitz suudab hoida valitsuse säästupoliitilist joont ja kinnitada iisraelastele, et neil tuleb elustandardi allaviimisega leppida.

Kõrge õlihinna, sõjaliste väljaminekute ja kulude kasvu tõttu tõusis Iisraeli maksutaseme vajadus 1979. a. umbes 4,2 miljardile dollarile ja tõuseb alanud aastal juba viiele miljardile, kui ei suudeta alustada karmide kokkuhoiuaktsioonidega.

Iisraeli riigikulude määr on olnud suur 1973. aastal toimunud Yom Kippuri sõjast alates,

kuid siiani on Iisrael katnud puudujäägid rahvusvaheliste laenudega, mitmest maailmaosast saabuvate juutide kingitustega ja Ühendriikide poolt antud hiigelsuure sõjalise- ja majandusliku abiga.

Iisrael saab praegu 1,8 miljardi dollarit aastas Ühendriikidest: sellest on peaaegu 60% abistamiseks ja ülejäänud summa moodustab pikaajalise laenu. Peaminister Menachem Begini valitsus palus peagu kahekordistada seda summat 1980/81. eelarveaastaks, aga Carteri valitsus nõustus ainult kahesaja miljoni dollari lisamisega.

Nende arvude sisse ei kuulu kolme miljardi dollari suurune erisumma, millest 800 miljonit dollarit oli abistamiseks ja 2,2 miljardi dollarit laenuks, mille Ühendriigid andsid möödunud aastal Iisraeli-Egiptuse vaherahukokkuleppe sõlmimisel, et abistada Iisraeli tagasi tõmbumisel Siinai aladelt.

„Me elame maailma juutide ühiskonna rikaste tädide ja onude ning Ühendriikide valitsuse arvel," tunnistas üks juhtiv Iisraeli pangategelane.

„Varem või hiljem peab see kokku varisema. Kui me jätkame sama teed nagu viimasel neljal aastal, sööme kõik oma kogutud varandused kahe aasta jooksul.

Kui me peame kinni oma uuest kokkuhoiupoliitikast, siis on meil võimalus säiluda."

Iisraelis on ainult 3,8 miljonit elanikku, aga välisvõla suurus on üle 14 miljardi dollari ehk iga hinge kohta arvestatuna maailma kõrgeim. Ainult üksi laenuprotsendid imevad riigieelarvest aastas 1,6 miljardit dollarit. See tähendab, et tulevastele sugupõlvedele langeb väga raske majanduslik kohustustekoorem.

Hurvitz alustas oma kokkuhoiupoliitikat möödunud novembris, kitsendades krediidi andmist, suurendades säästutegevust ja kärpides riigitoetusi, mistõttu elatistarvete hinnad tõusid. Möödunud aprillist alates algav eelarveaasta näeb ette veelgi rohkem kitsendusi, vallandada tuhandeid tsiviilteenistujaid, tõstes makse, suurendada avalike teeninduste, tervishoiu ja koolimakse ning vähendada sotsiaalabi.

Nende soovide vastu on asunud opositsiooni peagu kõik ministrid, kes on alati valmis olnud vähendama teiste ministeeriumide eelarveid, väljaarvatud nende oma.

Sõjaline juhtkond on mures riigi kaitsevajaduste pärast ja mõned ministrid hoiatavad ühiskondlike mõjutuste eest, mida Iisraeli vaeste olukord võib põhjustada, kui see veelgi raskemasse olukorda peaks sattuma.

Kuid Begin toetab seda kava ja üldiselt arvatakse, et Hurvitzi kava on arvatavasti viimane võimalus tasakaalustada majandust enne 1981. a. valimisi. Valitsus loodab, et ta suudab juhtida töötajaid suureks paisunud bürokraatiast töösstustesse, mis on kannatanud pikemat aega tööjõupuuduse all.

Krediidiandmise kitsendamine ja nõudmiste vähenemine on põhjustanud vähemalt ajutise valkuse tööstuses.

Kuid Iisraeli majanduselus on siiski murede kõrval ka rõõmustavaid momente. Iisraeli majanduslikud saavutused olid möödunud aastal üsna austusväärsed: eksport kasvas 15% 7,6 miljardi dollarile ja töötute arv püsis alla 3%. Välisvaluuta reserv oli suurem kui kunagi enne, umbes 3 miljardi dollarit ja valuuta tähtsaim tooja, turism, on pidevalt kasvanud. Iisraelis käis turiste möödunud aastal 1,14 miljonit isikut.

Lugeja kirjutab

Ei saa enam aru

Viimasel ajal on mõningates eesti pagulasajalehtedes ilmunud pikki artikleid nõukogude rezhiimi vastastest demonstratsioonidest Eesti Vabariigi aastapäeva puhul okupeeritud Eestis, mis jätavad lugejaile mulje, nagu oleks kogu Eestis paljudes kohtades lehvinud sini-must-valge lipud ja tegemist oleks suurema laiaulatusliku organiseeritud demonstratsiooniga. Need artiklid kannavad Stokholmis elava mõni aeg tagasi Eestist vabasse maailma saabunud Jüri Lina allkirja, kes mainib, et ta on saanud need andmsed telefoni teel tuntud eesti dissidentidelt Enn Tartolt, Mart Nikluselt ja Jüri Kukelt, kes ühtlasi on saatnud kõigile eestlastele Vabas Maailmas tervituse Eesti Vabariigi aastapäeva puhul.

Sama Jüri Lina kirjutab veel oma artiklites, et Jüri Kukk, Enn Tarto, Erik Udam koos peredaga ja Mart Niklus on teinud nüüd teatavaks oma soovi külastada suvel ESTO-80 pidustusi Stokholmis ja jäävad ootama ametlikke kutseid Esto peakomiteelt. Jüri Lina kirjeldab veel dissidendilt telefoni teel saadud andmete põhjal üksikasjaliselt kuidas Jüri Kukke ja tema abikaasat ametivõimude poolt üle kuulati ja mis sel puhul omavahel räägiti.

See on kõik väga põnev lugemismaterjal ja jätab mulje nagu ei oleks meil enam tegemist okupeeritud Eestiga vaid vaba Eestiga. Meie teadmisel on kõik Eesti ja välismaade vahelised telefonikõned kõva tsensuuri all ja veelgi rangemalt jälgitakse kindlasti dissidentide telefonikõnesid välismaaga. Kui nüüd Jüri Lina andmetel dissidendid annavad telefoni teel edasi nõukogude vastaseid meeleavaldusi Eestis, tervitavad vabas maailmas elavaid eestlasi Vabariigi aastapäeva puhul ja ootavad koos perekondadega kutseid Stokholmist Eesti Päevadele sõitmiseks, siis võib tõesti oletada, et Eestis ei ole enam nõukogude korda ja KGB on lõpetanud oma tegevuse.

Kas meie vabadusvõitluse organisatsioonid ei ole huvitatud, kuivõrd usaldusväärsed on sellised Eestist välja saadetud materjalid? Kes kontrollib, et need andmed on õiged? Ja kes ütleb seda, et Jüri Linale antud materjalid on dissidentide poolt antud? Kas ei teki isegi kuri kahtlus, et need andmed on antud kellegi teise poolt kodumaal tegutsevate vabadusvõitlejate diskrediteerimiseks? Kas Jüri Kuke arreteerimine ei olegi lõpuks seotud nende sensatsiooniliste Eestist antud informatsioonidega?

On aeg, et meie peaksime selliste probleemide peale tõsiselt mõtlema.

O.R.

ERMI SOOMET

TULUMAKSULEHTEDE täitmine.
Kokkuleppeks helistada
247-3150

New Yorgis ära hüpanud N. Liidu endine diplomaat Arkadi N. Shevtshenko, kes töötas Liitunud Rahvaste Organisatsioonis peasekretär dr. Waldheimi abina juhtival kohal, on mitmel puhul kinnitanud, et KGB spioonide tegevus maailmaorganisatsioonis on võtnud väga laialdased ja sügavad mõõtmed. 1978. aastal Ühendriikide võimude juures asüüli palunud Shevtshenko peatus venelaste spioneerimise juures eriti üksikasjaliselt intervjuus, mille ta andis möödunud detsembris ühele inglise saatejaamale.

Shevtshenko hentis, et üks KGB agent Liitunud Rahvaste Organisatsioonis on peasekretär Kurt Waldheimi abi eriülesannete läbiviimisel. Saatejaama kommentaator omalt poolt kinnitas, et ainuke venelane, kes sellel kohal töötab, on Viktor M. Lesiovski. Edasi ütles Shevtshenko, et teine tähtsam vene salakuulaja Liitunud Rahvaste Organisatsioonis on maailmaorganisatsiooni Genfis tegutsevate osakondade personaalosakonna juhataja Geli Dneprovski.

Süüdistused on rängad ja tekib loomulikult küsimus, kas New Yorgis on midagi tehtud nende venelaste tagapõhja selgitamiseks ning nende oma juhtivatelt kohtadelt maailmaorganisatsiooni süsteemis eemaldamiseks? Selgub, et seni ei ole selleks ühtegi sammu astutud. Maailmaorganisatsiooni esindaja Francois Giuliani kinnitab, et mõlemad mehed istuvad ikka veel oma kohtadel, kuna „süüdistused on üks asi ja tõendid on teine asi".

Giuliani ütleb, et kui Ühendriigid või mõni teine riik esitaks Liitunud Rahvaste Organisatsioonile kaebuse, et mõlemad mehed on spioonid ja paneb lauale ka vastavad tõendid, siis tuleb loomulikult kõne alla nende meeste vallandamine.

Ei ole mõeldav, et Shevtshenko taoline kogenud diplomaat tuli avalikult välja süüdistustega, millede kohta tal pole tõendeid. Selles olukorras jääb ainult oletada, et

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. märtsil dr. J. Marley, tel. 921-7777.

4., 5., 6., ja 7. apr dr. H. Tari, tel. 922-3824.

Pensionäride Klubi lõbus koosviibimine

Möödunud neljapäeval toimus järjekordne pensionäride klubi koosviibimine kohvilauas. Haruldaselt sooja kevadise ilma tõttu täitus juba varakult Eesti Maja suur saal ligemale 400 klubi liikme ja külalisega.

Klubi esinaine Frieda Terts tervitas kokkutulnuid ja soovis kõigile head tuju ja ülevat meeleolu. Laululehtedelt lauldi ühiselt „Kui kungla rahvas kuldsel aal . . .“ Lauluga liitus ka laval asuv 22-liikmeline klubi naiskoor Leida Pilt'i juhatusel, kes laulu lõppedes tervitas kuulajaid ja lausus kiidusõnu koori liikmetele.

Esimese lauluna laulis koor „Leelo“ ja siis M. Lüdigu „Õhtu“. Koori liige M. Lehesalu deklameeris pala „Kui olid sa noor“. Järgmisena laulis koor „Naabri Mari“, „Süda tuksub tuks, tuks tuks“, ja lisapalana „Võta Mallet“. Nii koor kui deklameerija said kiitust kestva aplausiga.

Pärast seda kunstnik Ants Vomm luges ühe oma luuletuse, mis oli aja ja aastate kohane.

Pärast kohvijoomist lõi M. Niinvee oma lauludega lõbusa meeleolu pannes rahva naerust rõkkama. Ta laulis akordioni saatel tuntud ja tundmatuid viise, lõpetades „See mäeotsa taluga“. Ettekandeid hinnati suurte kiiduavaldustega.

Lõpuks teatas esinaine F. Terts, et klubi korraldab pühapäeval, 20. aprillil Eesti Majas loterii, milleks palus esemeid kinkida. Esemeid võetakse vastu igal esmaspäeval kella 11—1-ni klubi raamatukogu ruumis ja igal kesknädalal keldrikorral käsitööringi kokkutulekul.

Klubi peakoosolek toimub maikuu esimesel poolel, millest antakse teada eesti ajalehtede kaudu. Ta palus üldkoosolekust rohkearvulist osavõttu ning soovis, et liikmed kandideeriksid juhatusesse.

J. Sgi

KINDLUSTUSED

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ameeriklased ei ole detente huvides ära kasutanud Shevtshenko andmeid, kuna nende kasutamine ja käiku rakendamine võiks kaasa tuua skandaali ja vihased hääled Moskvast.

AMI

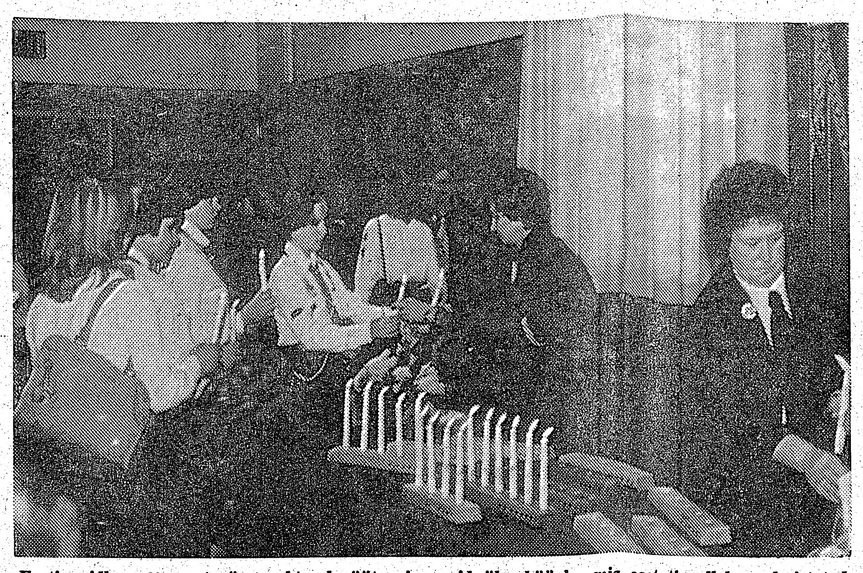

Eesti gaidluse 60. aastapäeva aktusel süütas iga gaid ühe küünla, mis asetati selleks valmistatud küünlajalgadele. Pildil noorterivi tulekul oma küünaldega, mille juhid asetavad ettenähtud kohtadele.
Foto: Vaba Eestlane

Eesti minevik ja olevik USA suurajakirjas

Eesti ajakirjaniku objektiivne kirjeldus „National Geographic Magazine'is“

Rahvusvaheliselt tuntud ja hinnatud ameerika ajakiri „National Geographic“ avaldas oma tänavuses aprillikuu numbris (vol. 157, no 4) toimetusliikme Priit J. Vesilind'i artikli „Return to Estonia“ (Tagasiminek Eestisse), millele lisatud fotod on Cotton Coulsonist. 28 leheküljel on 22 fotot ja Eesti kaart. Artikkel Eestist on pärast 30 aastat esimene ulatuslikum selle ajakirja veergudel.

P. Vesilind lahkus Eestist lapsena 36 aastat tagasi ja kohtumine Tallinnaga oli tagasiminek oma vanemate ja sünnimaale. Tal on sidemeid vanemate kaudu selle maaga ja teatud nostalgiline nüanss ilmneb ka kohati kirjutises.

Ta annab ülevaate Eestist, nimetab selle 700 aastast vallutajate all olemist kuni saabus vabadus, mis oli edurohke igal alal.

Aga Eesti Vabariik kestis ainult 22 aastat, kuni II maailmasõja sündmused koos Ribbentrop-Molotovi paktiga selle saatuse otsustasid — Eesti langes Nõukogude Liidu alla.

Autor mainib 13. juunil 1941. a. olnud küüditamisi, sakslaste poolt eestlaste sõjavägge mobiliseerimist, nimetab ka juutide hukkamist, kuid lisab kohe artikli subjektiivsemaks tegemiseks oma isa kommentaari, et kuigi sakslased olid tõsised, on venelased ometi palju halvemad.

Ta kirjeldab enese põgenemisepäevi 1944, kui venelased uuesti Eesti „vabastasid“, ja 100.000 eestlast läände põgenesid.

Eestis aga järgnesid uued küüditamised ja Eesti kaotas 1939—1949 aastate vahel 350.0000 oma rahvastikust.

Nendele faktilistele andmetele järgneb reisikirjelduslik osa, saabumine laevaga Tallinna, tänapäevasesse Eestisse. Ta toob Ülemiste vanakese legendi ja ütleb Tallinna vaadates, et aastal 1979 ei ole linn ikka veel valmis, kuna on käimas suurem ettevalmistus 1980. a. olümpiamängudeks.

P. Vesilind seob Oleviste kiriku kirjelduse oma vanaisaga, kes aitas kirikutorni pärast selle tulekahju korrastada. Ta räägib kohtumisest oma pensionärist vanatädiga, kelle kodusse Pirital ta etteteatamata saabub ja kelle elutingimusi ta vaatleb.

Kuid ta vaatleb Tallinna turismilinnana, mida venelased peavad Nõukogude Skandinaaviaks, skandinaavlasist vodkaturite, Viru hotelli ööklubi esinemisi, „Peipsi-Cola't“. Ta kirjeldab eestlaste päritolu ja kuuluvust, vallutajate kultuurimõjutusi, „Kalevipoega“, soome televisiooni mõjutusi, Eesti poliitilist olukorda, teatri-, muusika- ja kirjanduselu ning eesti rahvakoostist, kus 40% on mitteeestlased, kellega on vahekord pingeline, kelle kohta tarvitatakse ütlust „vene värk“. Ta vaatleb ka eestlaste abiellumisi ja korterivõimalusi, inimeste suhet minevikuga ja praegust põllumajandust, mis on jagatud 150-ks kolhoosiks ja 160 sovhoosiks,

kuid nimetab sellejuures, et selle maareformi läbiviimiseks tuli 80.000 eesti põllumeest küüditada Siberisse, kui kolhoseerimisele vastupanijad.

Kuigi Eesti on N. Liidus kõrgema tootlikkusega, ei ole ärides neid saadusi saadaval.

Ta kirjeldab mõistvalt ka eesti kultuuriüritusi, kus esimene number peab olema pühendatud Leninile ja viimane N. Liidu rahvaste sõprusele, aga mis on vahepeal see kuulub eestlastele.

Ta pääses ka Eestis ringi liikuma. Ta oli Lahemaa rahvuslikus pargis Käsmu lähedal jaaniõhtul rahvapidustusel, kus taluhoones söödi herhesuppu musta leivaga, sealiha praetud kartulitega ja pannkooke mustasõstramoosiga. Sealt edasi külastas ta Kiviõli ja Kohtla-Järve kuumaastikku, Tartu, Võru ja Pärnu linnu. Priiti Vesilind leiab, et Eesti on ilus maa, kuigi elu on saatnud tema lapsed laiali üle maailma.

Ja ta lõpetab pildiga, kus vabad kajakad lendavad Tallinna sadama kohal ja vaiksed käed lehvivad järele vabasse maailma lahkuvale laevale.

Teksti täiendavad fotod, peale kahe värvilised. Neis on uusehitusi vanalinna kõrval, inimesi sabades, noori läänemaises riietuses, kaks pilti ta oma perekonnaalbumist, mis kõrvutatud tänapäevastega, kitsaid eluvõimalusi, turumotiive, rahvatantsu vabaõhumuuseumis ja vana talunike paari hobuvankriga heinu vedamas. Hobuse saamine on vist väga kaua aega nõudnud, sest ädal on pikk ja heinarõugud ilmastikuoludes kannatada saanud. Fotodel on ka „valitseva“ rahva esindajaid. Edasi kirjanikepaar Ellen ja Jaan Kross, vaade Viru tänavale suunaga Toompea, revüügrupp ja mudaravil olijad Pärnus.

Viimaseks pildiks on Riiklik Akadeemiline koos esinemas Tallinna raekoja ees Olev Oja juhatusel.

See on vägagi objektiivne kirjeldus Eestist, kusjuures on antud küllaltki ulatuslik ajalooline taust, mis annab võõrastele väga ulatusliku pildi olukorras viidetega oma vanemate kaudu ka pagulusse.

Kirjanduslik-muusikaline pärastlõuna Baltimore'is

BALTIMORE (VE) — Kuna käesolev aasta on rikas kirjanduslike tähtpäevade poolest, tegi B.E. Seltsi kultuurikomiteee varakult algust nende tähistamisega Baltimore Eesti Majas 16. märtsil. Esinema olid rakendatud võõrsil kasvanud noored, kes on vägagi huvitatud eesti kirjasõnast ja sellega lähemalt tutvumisest. On vaja vaid ainult vastav materjal vanemate poolt kergesti kättesaadavaks teha ja juhiseid anda.

Fuajees oli Lilian Esopi ja Mare Tamme korraldatud raamatute müük ja samas ka ulatuslik raamatunäitus, mille teemadeks olid: eesti raamat paguluses 35, Bernard Kangro 70, „Tulimuld“ 30 ja Eesti Kirjanike Kooperatiiv 30.

Küünlaid süüdates ütles Lilian Esop korraldajate nimel tervituse, mille järel Reet Kaseoru esitas klaveril popurrii eesti viisidest. Avasõna oli korraldava komitee liikmelt Juta Zacharskilt, kelle haigestumise tõttu tema läkituse luges Emilie Vaska.

Ta tervitas võõrsil võrsunud noori, kellede huvi eesti kirjanduse vastu on rõõmustav ja kutsus kõiki lähemale eesti raamatu juurde.

Reet Kaseoru kõneles eesti raamatu intensiivsest elust Välis-Eestis, alates esimese raamatuga, Karl Ristikivi romaani „Tuli ja raud“ 2. trüki ilmumisega Helsingis detsembris 1944. Kõneleja teatas, et k.a. juunis saab 30-aastaseks Bernard Kangro toimetatud „Tulimuld“ ja k.a. detsembris möödub 30 aastat Eesti Kirjanike Kooperatiivi asutamisest, mille juhataja on Bernard Kangro, kes on ühtlasi viljakas kirjanik, paljude koguteoste koostaja, vaba eesti raamatu hing.

Tema 70. sünnipäeva puhuks 18. septembril saadeti varane õnnitlus koos kingitusega.

Reet Kaseoru kutsus kaasa ka teisi noori ja eemalseisvaid vanemaid tellima, ostma, lugema ja kinkima eesti raamatuid.

Järgmine ettekanne oli Tiina Etsilt, kes tuletas meelde, kuivõrd inimene on alati vajanud ja vajab ka täna luulet. Ta vaatles lähemalt ja võrdles Anna Haava ja noore Tiina Kirsi luuleloomingut. Tiina Kirss on meie noorimaid luuletajaid, Järvemetsa gaidlaagris ja mujal tuntud imetlusväärse sõnavara ja väljendusvõimega sõnastaja. Anna Haava ja Tiina Kirsi luulet esitasid Renee Roomets ja Kristina Ulm.

Et Anna Haava luulet on erakordselt palju viisistatud, siis esitas Baltimore'i Eesti Nasikoor Valter Esopi juhatusel laulud „Ei saa mitte vaiki olla“ ja „Käokene, kuldalindu“.

Kuna Eesti Kirjanike Kooperatiivi esimene raamat oli Henrik Visnapuu mälestusteraamat „Päike ja jõgi“ ja tema sünnist möödus k.a. jaanuaris 90 aastat, esitas Lea Kiik valiku Visnapuu luulet ja lõigu tema esimese värsi kirjutamisest Sipe kooli päevil.

Lõpuks esitas vanemgaidide koor „Vikerkaar“ Valter Esopi kitarri saatel Anna Haava sõnadele loodud laulud „Lauluke“, „Unes nägin“ ja „Kalamehe mõrsja“, mille refrääni kõik koosolijad kaasa laulsid.

Meeldejääva ja innustava kirjanduspäeva läbiviijaid tänas B.E. Seltsi nimel Gottlieb Peets. Seejärel oli avatud kohvik Õie Peetsi, Erika Anniko ja Anne Deklau korraldusel.

Aktsioonikava olümpia vastu

EKN-u väliskomisjon käsitas välispoliitilisi küsimusi

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas väliskomisjon pidas möödunud nädalal koosoleku, kus olid lähemalt arutlusel EKN aktsioonid ühenduses Moskva olümpiaga ja Tallinna regatiga. Sellekohane aktsioonikava oli juba varem koostatud EKN juhatuses ja väliskomisjoni koosolekuks oli komisjoni esimees L. Leivat töötanud välja aktsiooniga väljasaadetavate esildiste tekstid.

Komisjoni koosolekul konstateeriti, et Kanada osas on valitsuse muudatusega olukord muutunud ja Kanada ei ole enam Moskva olümpiaadi boikoti pooldajate hulgas, vaid on jäänud äraootavale seisukohale. Seetõttp on kiireks ülesandeks Kanada valitsuse ja parlamendi liikmete juures selgitustöö tegemine Moskva olümpiaadi boikoteerimise kasuks. Selleks saadetakse eraldi kirjad kanada pea-, välis- ja spordiministritele ja parlamendi ja senati liikmeile. Uued kirjad saadetakse ka Kanada Olümpiakomiteele.

Teiseks on tegevuskavas eestlaste poolt hulgalisemalt nii ministritele, eriti aga oma valimisringkondade parlamendiliikmeile isiklike kirjade saatmine.

Koosolekul kiideti heaks juhatuse aktsioonikava ja tuvuneti koostatud kirjade kavanditega. Koosolekul esitati kirjade suhtes mõningaid täiendavaid soove, mis kirjade lõplikul redigeerimisel võetakse arvesse.

Komisjonis toodi esile veel mitmeid praegu aktuaalseid välispoliitilisi küsimusi, mis nõuavad meie tähelepanu ja regeerimist. Juhiti tähelepanu Nõukogude tsensuuri küsimustele, nagu seda saab kindlaks teha okupeeritud Eestist saadavate ümbrikel leiduvate tunnuste järgi. Selle küsimuse väljatoomiseks on vaja koguda rohkem materjale.

Toodi ette viimaseid teateid okupeeritud Eestist pärast Vabariigi aastapäeva ja päris hiljuti toimunud patriootiliste noorte ja vabadusvõitlusliku aktivisti Jüri Kukke vangistamise kohta.

Need faktid tulevad rahvusvaheliselt laiemalt teatavaks teha.

Väliskomisjoni asjalikust töökoosolekust, mida juhatas esimees L. Leivat, võttis osa 15 komisjoni liiget. Komisjoni koosolekust võtsid osa ka aupeakonsul I. Heinsoo ja EKN abiesimees W. Pent Ottawast, kes ametiasjus viibis Torontos.

Kokkulepe ühise Karavani korraldamiseks

Karavani nime all tuntud Metro-Toronto etniliste pidustuste ühiseks korraldamiseks saavutati Toronto linnanõunikkude Arthur Eggletoni ja Anthony O'Donohue ning North Yorki linnaosa controlleri vahetalitusel kompromiss-kokkulepe. Karavanist lahku löönud 16 etnilise grupi esindaja Ed Kalvins mainis, et ta nõustub Karavani juhatuse poolt esitatud üheksa kontsessiooniga ja loodab et kõik 16 gruppi ühinevad tema seisukohaga. Viimaste kuulduste kohaselt oli enamus dissidentidest nõus kontsessioonidega, kuid mõned üksikud päviljonid jäid ikka veel kahtlevale seisukohale. Ühe kontsessiooni kohaselt nõustub Karavani juhatus pidustuste kohta ametliku majandusliku aruande andmiseks. Samuti moodustatakse kriitikute rahustamiseks eriline erapooletu kolmeliikmeline revideeriv komitee, mille esimeheks on linnanõunik Arthur Eggleton.

● „Gefle Dagblad“ avaldas 9. veebruaril ulatusliku intervjuu kohaliku Püha Kolmainukoguduse eestlasest õpetaja Woldemar Takkeliga, kui „põgeniku, kosmopoliidi, priviligeeritud sisserändaja ja kümmet keelt valdava isikuga. W. Takkel ütleb, et ta peab hommikupalvuse eesti, õhtupalvuse aga rootsi keeles. Märgitakse, et ta teenib ka eesti kogudusi Gävles ja Uppsalas. Takkel jutustab oma elulugu ja kirjelab eesti rahva ajalugu. „Osata keeli on ainult kasulik“, ütleb ta, „kuna sellega saab suhelda teiste kultuuridega.“

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE“ ja USA aadressidele „ZIP CODE“

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ “ 19 . Tellimise katteks lisan $ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

KALLIST

IDA SARAPUU'd

mälestavad kurbuses

KARIN ja EERIK KALMET
JUHAN KALMET perekonnaga
ANNE ja TÕNU KALVIK

ARMAST VILISTLAST

SALME KILKSON'i

surnud New York'is

mälestab leinas

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTS

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Toronto sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5

Telefon 924-1408

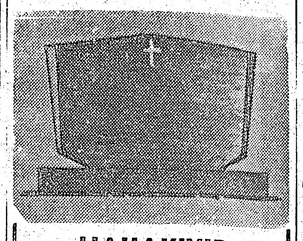

HAUAKIVID

Eesti ettevõte

YONGE MEMORIALS LTD.

2044 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 1Z9

(Davisville & Eglintoni vahel)

487-2147, õhtuti 447-1206

Nigul Virro

Üheks noorimaks esinejaks oli viiuldaja Desiree Medri, keda saadab Imbi Medri hiljutisel noorte stipendiaatide kontserdil.

Huvitav kontsert Vana Andrese kirikus

Torontos Vana Andrese kirikus möödunud pühapäeval esinenud Flinti ülikooli segakoor USA-st, keda täiendas kuue-liikmeline vanaaegsete blokkflöötide orkester, andis rohkearvulisele kuulajaskonnale huvitava kontserdi. Kuigi kava kujutas endast muusikaiist ülevaadet läbi kolme sajandi, ulatudes 17. sajandisse, ei olnud ettekantud palad põhiliselt vanavara taolised muusikapalad, vaid olid oma põhikoelt elavad ja inimlikud ning seetõttu erakordselt huvipakkuvad.

Koor esines segakoorina 16 liikmelises koosseisus ja ettekanded tulid instrumentide saatel reljeefselt ja mõjuvalt esile. Ettekannete stiil ja ettekantud palad olid kahtlemata eesti laulule uudsed ja võõrad kuid mitte irriteerivad. Kontsert toimus tegelikult kolmes osas, kusjuures kaks esimest osa olid paigutatud jumalateenistuse vahele, kuna kolmas ilmalik osa toimus kohe pärast jumalateenistust. Viimane ilmalik osa oma arhailise iseloomuga sobis siiski suurepäraselt kirikuseinte vahele.

Pärast toimus ühine kohvilaud, kus kirikulistel oli võimalik lauljatega vestelda. Koor on moodustatud Flinti ülikoolis ning selle liikmed on muusika fakulteedi ja humanitaar-teaduskondade üliõpilased. Koor saabus Vana Andrese kirikusse esinema Flintis elava dr. Joh. Talli ja dr. Roman Toi vahendusel. Külalised, kes ööbisid Toronto Vana Andrese koguduse liikmete perekondades, mainisid, et nad on puhtast ja ilusast Toronto linnast ja siinsest eesti ühiskonnast vaimustatud ning tõstsid Toronto ehitustest eriti esile Science Center'it. Külalisi tänas kohvilauas meeldiva ja sügavasisulise kontserdi eest Vana Andrese koguduse õpetaja Andres Taul, kelle sõnavõtule järgnes suur aplaus. Külalised vastasid eestikeelse tänulausega „Meie armastame teid".

Külaliskoor sõitis Torontost edasi Londoni Westerni ülikooli, kus oli ette nähtud kaks kontserti.

Kultuuripäevade lektorid

NEW YORK — Tänavuste Kultuuripäevade kavas, mis toimuvad New Yorgi Eesti Majas 3—5. aprillini, esinevad järgmised lektorid:

Tiina Allik, kes taotleb doktorikraadi New Haven'i Yale'i ülikoolis usuteaduse alal. Tema eriala on ristiusk ning Kultuuripäevade loenguks on tal teemaks ristiusu omapärad.

Professor Wesley Fisher saavutas oma doktorikraadi New Yorgis Columbia ülikoolis, kus ta nüüd tegutseb perekonna sotsioloogia eriteadlasena. Aastal 1978 viibis ta Eestis loengute ringreisil, milleks ta õppis ära mitmed eestikeelsed fraasid. Kultuuripäevade ingliskeelseks loenguks on „Sociology and Family Research in Estonia."

Kunstiteadlane Eda Sepp on kirjutanud artikleid kunsti alal. Loengu teemaks on tänapäeva eesti maalikunst maailma perspektiivis.

Professor Valdar Oinas, kes saavutas doktorikraadi California Tehnoloogilises Instituudis astrofüüsika alal, esitab loengu Saaremaale langenud meteoori kohta.

Professor Mardi Valgemäe töötab Lehman College'i inglise filoloogia fakulteedis ja on eesti näitekirjanduse eriteadlane. Ta esitab loengu meie repertuaarist, käsitledes kaasaegset loomingut.

Kultuuripäevade kunstinäitus Eesti Majas hõlmab kunstnikke, kes on üldiselt tundmatud eesti avalikkuses. Erinevatele elupaikadele vaatamata ühendab neid siiski eesti päritolu. Ja kui arvesse võtta teooriat, et kunsti väljendusvorme mõjutab ümbritsev keskkond, siis võib käesolevale valimikule nimeks panna „Eesti eklektika". Uurimisele tuleb uuemate voolude eesti kunst tänapäeva perspektiivis.

Esinevad: Lenne Gruski, Paul Karl Haamer, Karin Käsebier, Jürg Matjus Mikiver, Walter Mohn, Leelo Paju Morris, Ülo Pokk, Viido Polikarpus, Tiit Raid, Jaak Kriips Segal, Maimu Raud Sperakis, Maret Stamm, Karin Teksal-Deeks, Edu Tsing-Lee, Valdeko Tsing-Lee, Merike Tumma-Quinn, Jaan van der Vedering, Toomas Vink-Lainas.

Mulkide toetus noortele ja vabadusvõitlusele

Mulkide Seltsi aastapeakoosolek peeti pühapäeval, 23. märtsil Eesti Majas. Kokkutulnud kaasmaalasi tervitas mulkide vanem J. Vihma, misjärel koosoleku juhatajaks valiti E. Silm ja protokollijaks J. Anton. Kohale oli ilmunud arvukas mulkide pere, kes üksmeeles ja sõpruses arutas mulkide päevaprobleeme ja edaspidist tegevust.

Möödunud aasta tegevuse ja kassaaruande esitasid J. Vihma ja V. Ojasson. Suurem üritus oli mulkide kokkutulek möödunud sügisel Tartu College'is, mis oli pühendatud eesti talule, eesti talu hävingu meenutamisele ja põllumeeste küüditamise mälestusele.

Järgmine kokkutulek otsustati korraldada eeloleval sügisel jällegi Tartu College'is, mis oleks lõbusa sisuga mulgimaa naljadega.

Sõbralik üksmeel ja koostöö on toimunud teiste maakondlike organisatsioonidega kuna majanduslikult selts on toetanud noorteorganisatsioone.

Koosolek otsustas selle aasta annetused teha meie noortele ja arvestades praegusi keerulisi poliitilisi olukordi, toetada 100 dollariga Eestlaste Keskнõukogu Kanadas, $100 otsustati anda Jõekääru laste suvekodule ja $100 Seedrioru laste suvekodule.

Valimistel valiti tagasi Mulkide Seltsi vanemaks J. Vihma,

samuti endised juhatusliikmed Valdek Ojasson, William Mandra, Elmar Tani ja Jaan Vares ning erilülesannetega juhatuse juurde Elmar Silm.

Koosolek oli asjalik ja üksmeelne ning lõppes austusavaldusega Eesti Vabadussõja veterani ja Vabadusristi kavaleri A. Ruusaugule.

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Tortnto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

SUUREL-NELJAPÄEVAL, 3. apr. kell 4 p.l. SUURE-NELJAPÄEVA JUMALATEENISTUS armulauaga Virgina United kirikus (Hwy. 48 & Royal Beach Rd).

SUUREL-REEDEL, 4. apr. kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS armulauaga Torontos. Solist Helmi Betlem.

Pühap., 8. apr. kell 8 homm. ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

Evald Pasti juubeli puhul

Märtsikuu viimasel päeval pühitseb 80-ndat sünnipäeva Victorias, B.C.-s, kapten ja ehitaja kirikuvanem Evald Past, kes sündis 31. märtsil 1900 Tartu linnas.. Vaikse ookeani kaldale, Victoria linna, saabus ta koos oma abikaasa Leidaga, neiuna Laurson, Tallinnast ja poja Heiti Oleviga kaugelt Halifaxist Atlandi rannikult 1951. a. maikuul. E. Past kirjutab EELK Vancouveri Peetri koguduse 25. a. juubeliraamatus oma Victoriasse tulemise kohta, et ta tuli veetma vanadusepäevi Kanada kõige soojemasse paika. Aga kirikuvanemale E. Pastile ei ole omane jäädа listsalt päeva veetma. Tema soov ja tegu on päeva kasutada toimekuses.

Kui ta Victorias oli peavarju ja ehitustöö võimalused selgitanud, ühines ta kiiresti ka koguduse tööga. Ta leidis selleks kõige sobivama võimaluse kohalikus kanada luteri koguduses, kuna sel ajal ei olnud Victorias veel küllalt eestlasi, et organiseerida oma kogudust. Temast sai ka selle koguduse juhatuse liige.

Eestlaste arvu suurenemisega Victorias kasvas ka soov korrapäraste emakeelsete jumalateenistuste pidamiseks. E. Past astus kohe tegevusse selle eesmärgi saavutamise heaks. Vaatamata otstarbekohaste kirikuruumide puudumisele — ka kohalik kanada kogudus ei soovinud anda ega ka välja üürida neid eestikeelseile teenistustele — õnnestus siiski pidada jõulujumalateenistus 1954 aastal kohaliku NMKÜ saalis. Korrapäraste emakeelsete jumalateenistuste pidamine E. Pasti uues kodulinnas algas aastal 1955.

Eesti kiriku ja seltskondliku töö edendamiseks on E. Past andnud oma panuse ka väljaspool Victoriat, eriti Vancouverisse ehitatud eesti Maja ja kiriku heaks. Kirikuvanem E. Past on olnud Victoria ja Vancouveri kirikurahva poolt valitud esimeheks ja nende esindajaks EELK Vancouveri Peetri koguduse juhatuses kauem kui ükski teine koguduse liige, kokku 15 aastat. E. Past on andnud väärtusliku toetuse ja väsimatu tööpanuse meie rahva kristliku ja rahvusliku elu heaks. Ka lein poja surma puhul ning abikaasa haigestumine ei ole tema panust vähendanud. Tema juubeli puhul meenub Pühakirja koht, mis lubab, et need, kes ootavad Issandat, saavad uut rammu. Vancouveri Peetri koguduse juhatus ja nõukogu, õpetaja ja koguduse liikmed Victorias ja Vancouveris soovivad seda rammu kirikuvanemale kapten Evald Pastile ja tema abikaasale. Palju õnnistust ja õnne!

THOMAS VAGA
koguduse õpetaja

Mare Tiido kirjutab leedu antropoloogist

Torontos ilmuv ajakiri „Toronto Life" avaldas oma käesoleva aasta aprillikuu numbris Mare Tiido artikli „Lady and the Apes", laialdase tuntuse saanud Toronto leedulannast Birute Galdikasest, kes viimased kaheksa aastat on uurinud Borneo dzhungis ahvide, peamiselt just orangutangide elu. Tema kuulsus antropoloogide hulgas oma teedrajava uurimusega orangutangide üle dzhunglikeskkonnas jääb tuhmumata hoolimata populaarsusest. Mare Tiido sõprussidemed leedulannaga pärinevad koolipäevist Runnymede alg- ja Humberside keskkoolides ning on jätkunud hiljem kirjavahetusega.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Pastor E. Saraoja Vancouveris

8.—16. märtsini toimus Vancouveris Eesti Ühendatud Koguduses evangeeliumi nädal, mil jumalateenistusi peeti koguduse kirikus igal õhtul ja Sõnaga teenis külalisjutlustajana Toronto Eesti Vabakoguduse pastor Edmund Saraoja.

Jumalateenistustest osavõtt oli rohkearvuline ja külvatud sõna jättis kuulajaskonda sügava elamuse. Teenistusi kaunistasid muusikaga koguduse segakoor, naistrio, orkester ja solistid.

Soome pastor sai ristimisel surma

STOKHOLM — Stokholmi soome nelipühikoguduse pastor Kaarlo Toivio, 62 aastat vana, sai surma pühapäeval, 9. märtsil kui ta oli sooritamas veeristimist. Ta seisis vees, kui talle ulatati mikrofon, silmapilk hiljem kuuldus tugev pauk ja pastor Toivio varises vette. On ilmne, et mikrofon või sellega ühenduses olevad elektrijuhtmed puudutasid vett ja põhjustasid elektrilöögi. Reuteri poolt antud informatsioonist ei selgu, kas vesistus oli ka teisi inimesi.

Etniliste lehtede toimetajad tutvusid mitmekultuuri ministriga

Toronto Multilingual Television saatejaam korraldas möödunud reedel vastuvõtu föderaalvalitsuse uuele mitmekultuuri ministrile James Fleming'ule, mis oli mõeldud ühtlasi ministri tutvustamiseks etniliste ajalehtede toimetajatega.

Vastuvõtt toimus saatejaama ruumides Lakeshore bulvaril, kuhu oli kogunenud vaatamata halvale ilmale ja lumetormile rohkel arvul toimetajaid. Ministrit tutvustas saatejaama president Dean Iannuzzi, mille järele James Fleming esines lühikese sõnavõtuga. Ta mainis, et ta on mitmekultuuri probleemidega isiklikult pidevalt kokku puutunud, kuna ta abikaasa on isa poolt lätlane ja ema poolt sakslane. Mitmekultuuri poliitikale on Kanadas juba alused pandud ning ta peab oma ülesandeks neid põhimõtteid silmas pidades edasi töötada.

Mitmekultuuri minister Jim Fleming on 40-aastane ning on tegutsenud varem raadio- ja televisioonisaadete juures ajakirjanikuna. Ta valiti Kanada parlamenti esmakordselt 1972. aastal Toronto York West'i valimispiirkonnast. Parlamendis on ta tegutsenud kommunikatsiooniministri ja keskkonnaministri sekretärina ning on kuulunud parlamendi saatejaamade, filmide ja kunsti abistamise komisjoni koosseisu, olles 1977—78 selle komisjoni esimees. 1978. aastal oli ta Kanada-Euroopa parlamendigrupi kaasesimees.

Minister Fleming on sündinud Kitcheneris, Ontarios ja lõpetanud Toronto Ülikooli poliitiliste teaduste teaduskonnas 1961. aastal.

Ülikoolide lõpetajaid

Western Conn. State College lõpetas BA kraadiga majandusteaduses Linda Reet Pool. Ta lõpetas 4-a. kursuse 3½ aastaga, olles kogu aja „dean's honor listil". Ta valiti teaduskonna „honor society Pi Gamma Mu" liikmeks. Lõpetaja jatkab õpinguid magistrikraadi saavutamiseks finantsalal.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.

H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

NORDEN REALTY INC. — Realtor

2810 Victoria Park Ave., Suite 105, Willowdale, Ont.

Ostu või müügi puhul helistage

RAIMO SAARKOPPEL

kontoris 499-4181, kodus 499-3406

Üheperekonna-elamud, ärid, korterimajad, suvilad, maad, farmid, mortgage'id jm.

OLD MILL TAILORS

7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

Eesti keele õppimine peaks olema südameasi

Torontos lõpetas eesti keelekursus neljanda kooliaasta

Asja lõppes Toronto ülikooli juures oleva eesti keele kursuse neljas õppeaasta. Sellega on see kursus omale koha leidnud, kuna ülikooli poolt nõuetavad kolm prooviaastat on ühe lisaaastaga täidetud. Nüüdseks on kursus kestnud neli aastat ja selle aja jooksul on sellest osa võtnud 67 eesti keelehuvilist.

Eesti keele lektoriks on olnud Vello Salo, kes seletas kursuse lõpetamise puhul kursuse iseloomu kohta, et see on põhiliselt igal aastal olnud sama kursus mõneste väheste muudatustega.

Programmis on olnud tähtsamad eesti keele grammatikas raskust tekitavad punktid, täis- ja osasihitis, anglismid, hääldamine ja kirjavahemärgid.

V. Salo seletas, et kursus on osutunud sobivaks kõigile, kes tahavad oma eesti keelt parandada, eriti just nooremad, kes pole kodus muud keelt, kui just igapäevast kõnekeelt, kuulnud. Üheks osaks kursusest on kirjutamis- ja kõneharjutused. Tingimuseks on kursusel, et igaüks peab oskama end eesti keeles väljendada, kuigi saab omal tasemel edasi töötada. Peamiseks õpperaamatuks on olnud Õigekeelsuse Sõnaraamat (ÕS), milles õpetatakse noori orinteeruma ja seda kasutama.

On olnud arvamisi, et see kursus võiks olla jätkuks T.E. Keskkooli lõpetanuile, just neile kes tunnevad püsivat huvi eesti keele ja kirjanduse vastu.

Sellele arvamusele kommenteeris V. Salo, et kahtlemata oleks see moodus sobiv, aga see kursus on siiski ka neile, kes üldse pole enne keeleõpetust' süstemaatiliselt saanud, aga tahavad nüüd ise või oma lastele õpetamiseks eesti keele oskust omada.

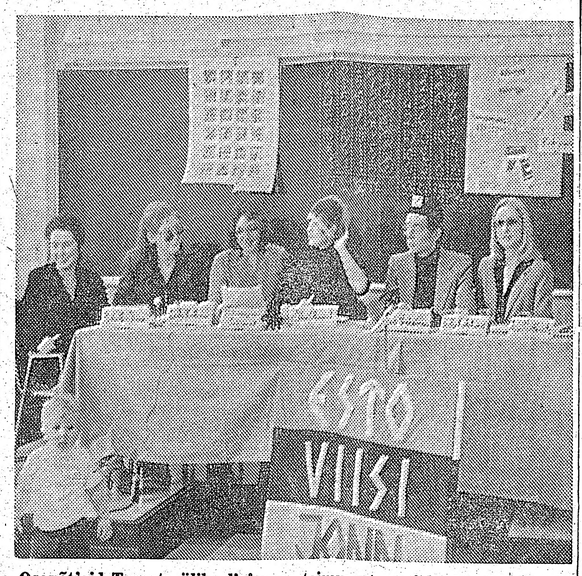

Osavõtjaid Toronto ülikooli juures toimuvast eesti keele kursusest. Pildil vasakult Tiiu Kaup, Viive Tork, Monica Pääbo, Rita Sui, Peeter ja Eeva Kopvillem, ees noorim Aleksander Sui.

Puudutades majanduslikku osa, lisas V. Salo, et seni on Tartu Instituut kiiduväärselt maksnud peagu täies ulatuses kursuse õppemaksu neile, kes on alles üliõpilased Kuid oleks soovitav, et iga eesti organisatsioon võtaks oma südameasjaks eesti keele harimise, toetades ja soovitades oma liikmeile selle õppimist. Kui see moodus eest lasile omaseks muutub, võiks see viia selleni nagu meie hõimlastel ungarlastel, kes hiljuti said omale ungari õppetooli Toronto Ülikooli juurde.

Selline suur saavutus tagaks ühele kultuurrahvale tema vaimsete väärtuste viljelemise süsteemipäraselt ja püsivalt.

Senised neli prooviaastat on üle ootuste edukalt täidetud. Loodetavasti on eestlastel tuleval sügisel huvi viienda õppeaastaga alustamiseks, mainis V. Salo, kellele määrati hiljuti eesti keele õpetamise, eesti kirjanduse itaalia keelde viimise ja aastaid kestnud eestikeelse raadiosaate eest Vatikani raadiojaamas kultuurilaureaadi tiitel.

Miss ESTO-80 valimised toimuvad uutel alustel

Misside valimised on viimastel aastatel saanud palju negatiivset kriitikat, eriti naisliikumstega ühnenud inimeste poolt. On toodud esile negatiivsed aspektid, nagu oleksid missid mingisugused vaatlus- ja vilistamisobjektid. See komme on isegi eestlaste juures maad võtnud. Selle tagajärjel ei ole paljud noored tüdarlapsed enam nõus misside valimistest osa võtma.

Niisugune kriitika on võibolla õigustatud, kui minnakse välja ainult välise ilu paradeerimisele. Miss ESTO-80 puhul tahab vähemalt Kanada toimkond positiivsemaid eesmärke taotleda, et tõsta missi tiitel jälle ausse.

ESTO-80 puhul saadab iga maa Stokholmi kohalikult väljavalitud esindaja, kelle hulgast valitakse siis üldine Miss ESTO-80.

Miss Esto-80 kroonimine toimub kolmapäevasel ESTO-80 ballil, 9. juulil Stokholmi majesteetlikus Stadtshusetis. Stokholmis viibides on Missidel ka kohustusi esindada avalikkusele oma rahvast ja asukohamaad. Selliste kohustuste juures on väga oluline, et Miss omaks ilu kõrval ka eneseväljendamisoskust, üldist meeldivat käitumist ja intelligentsi ning üldisi teadmisi Eestist, eestlastest ja asukohamaast.

Loomulikult on Missi väline ilu väga oluline, et saada seda kõikvõimsat esimest muljet.

Sellega on viidud Miss Esto-80 Kanada esindaja valimised hoopis erinevatele alustele. Kogu protseduur toimub Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas patronaazhi all. Tegeliku töö viib läbi selleks moodustatud toimkond, kuhu kuuluvad Milvi Puusepp, Vally Johanson ja Harnald Toomsalu. Zhürii moodustatakse Sihtasutuse juhatuse poolt ja tehakse avalikkusele teatavaks alles maiballil. Kandidaatide tutvustamise viib ballil läbi Avo Kittask. Miss esineb ka enne Eesti Päevi Torontos toimuval Tallinn Festivalil.

Missi valimistel on otsustavaks punktide üldarv, mis koosneb erinevate nõuetavate aspektide pealt saadud punktidest., mida annavad iseseisvalt tegutsevad zhürii liikmed.

Kandideerimise viimaseks tähtpäevaks on 15. aprill, Vastavad sooviavalduse vormid on saadaval Tartu College'is, Eesti Maja kohvikus, Eesti Ühispangas, Abistamiskomitees ja noorte organisatsioonide juhatustelt. Täidetud sooviavaldus koos päevapildiga (võimalikult värviline) palutakse saata aadressil: Miss Esto-80 Kanada toimkond, 58 Bellbury Crescent, Willowdale, Ontario M2J 2J8.

VELLO HUBEL

V. Hubelile Toronto linna teenetemedal

7. märtsil, Toronto linna aupäeval, anti Vello Hubelile Toronto linna teenetemedal viieaastase töö eest Toronto raekoja kunstikomitee liikmena.

Õiendus

„Vaba Eestlases" nr. 22 avaldatud artiklites „Gaidlusel on täita ka suur rahvulik ülesanne" on sattunud eksitus. Kirjaliku tervituse saatjaks ei olnud mitte Eesti Rahvusteater, vaid Eesti Rahvusteater Kanadas.

Remenyi house of music

TORONTO PARIMAD MUUSIKALISTE INSTRUMENTIDE SPETSIALISTID.
PEENEMAD JA PARIMAD KLAVERID JA TIIBKLAVERID.
210—230 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M5S 1T8
961-3111

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates

SUVILA KRUNT MÜÜA
Kiviojal 100x150 jalga, $7500.—
Pr. E. Busse, 58 York St.
Kingston, Ont. K7K 1P5
Tel. 1 613 542-8470

PARANDAN
kraane, rohuniitjaid, (el. või bensiini), el. majapidamistarbeid jm.
Mõõdukad hinnad!
Hel. 423-1415 J. A. ALMER

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

ÖPTIKUD
OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD

Rõõmsaid kevadpühi!
Pühadelauale traditsiooniliselt head maiustused nagu
shokolaad
martsipanist
kanapojad ja
jänkud
Samuti
pashad
babad
tordid
NEED KÕIK ON PÜHADEMEELEOLU LOOJAD
AAMJARV'S SWEETS
THE LANES 120 ADELAIDE W. 363-9912
COLONNADE 131 BLOOR W. 962-0662 TORONTO
602 YONGE ST. 922-5346

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Pühade puhul avatud:
teisip., kolmap. 9—6,
neljap., 3. apr. 9—7,
SUUR-REEDEL JA KEVADPÜHADE LAUPÄEVAL ON ÄRI SULETUD.
KEVADPÜHADE LAUALE MAITSVAID PAGARITOOTEID OSTKE MEILT.

HELLARRA SERVICES
2001 Danforth Ave. Toronto Ont. M5C 1J7
694-6241
raamatupidamine ja tulumaks
Helle Rannik endine keskvalitsuse tulumaksurevident

Rõõmsaid ülestõusmispühi!
Meil on müügil soome produkte:
vorstilõikeid, juuste, heeringaid, kilu jm. VERIVORSTE
Rooneeme ja soome pagaritooteid.
Kinkeesemeid, saunatarbeid.
SCANDIA DELICACIES
2079 YONGE ST. TORONTO, ONT. M4S 1P5 — TEL. 489-0162
Avatud: esmasp. — kolmap. 8.30—7.00, neljap., reedel 8.30—8.00, laup. 8.30—4.00. SUUR-REEDEL SULETUD.

All Languages Service
ALS
NOTARIAALSED TÕLKED
JA TÕLKIMINE ROHKEM KUI 70 KEELDE
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

Piiratud arvul kohti veel saadaval ESTO '80-le sõiduks
Registreerige kohe!
„CHARTER"-LENNUD EUROOPASSE (Amsterdam, Kopenhaagen)
alates $459.—
KIWI TRAVEL
Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Avenue
Toronto, Ontario M4K 2R6
TELEFON 466-4813

20% hinnaalandust kõikidelt kaupadelt
ERILINE HINNAALANDUS:
IITTALA klaaskaupadelt 20-50%
TEKSTIILIDELT 20-50%
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30.

Rõõmsaid kevadpühi!
SOOME JOOGID TEIE PÜHADELAUALE.
FINLANDIA
SOOME VODKA
LAKKA
LIKÖÖR
Peenemaitselised veinid, õlled ja viinad Austriast, Saksamaalt, Prantsusmaalt, Hispaaniast, Bulgaariast, Jugoslaaviast, Ungarist ja Tshehhoslovakkiast.
GYAKI AGENCIES
1579 Bloor St. W. Toronto M6P 1A6 — Tel. 531-9946
PULMAD ☆ PEOD JA BALLID ☆ KOJU TOOMINE

SPORT

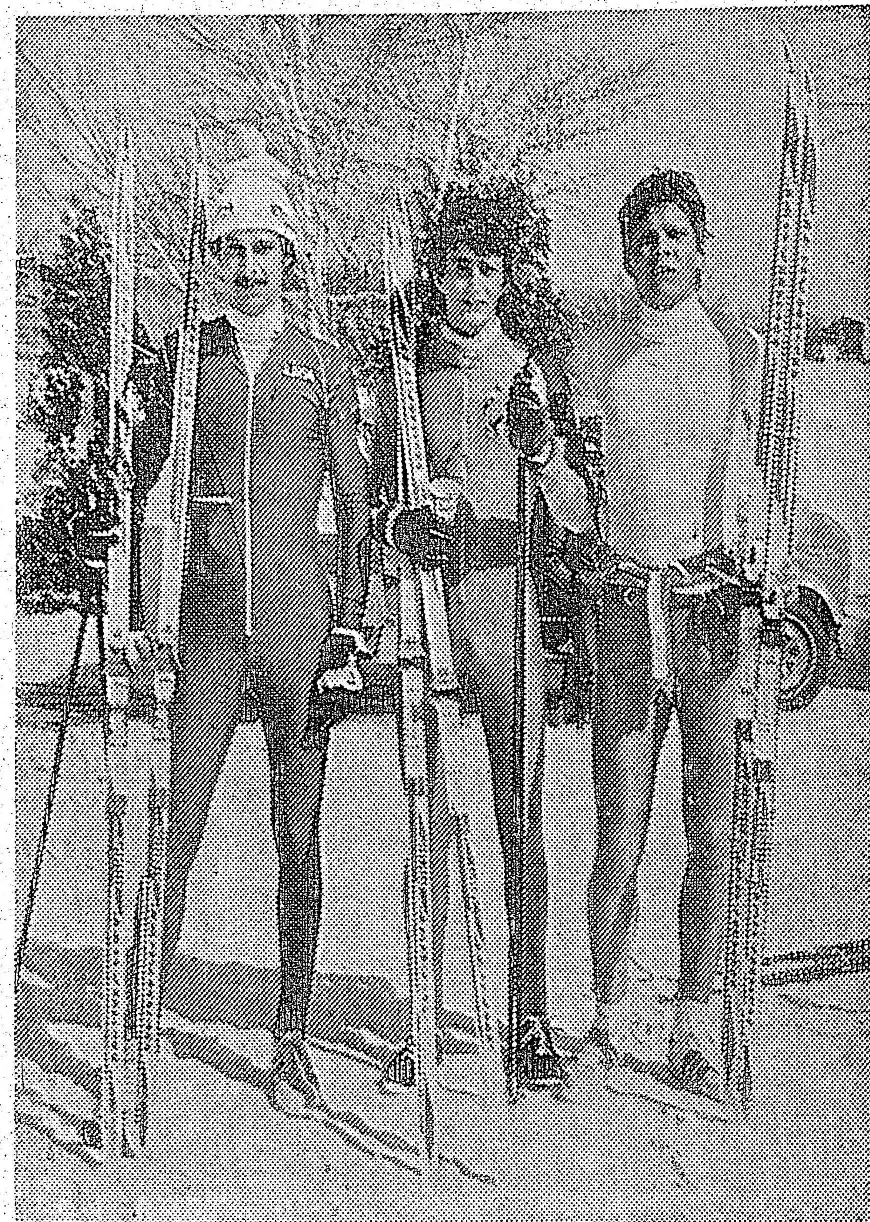

Eestlane Robert Vellend tuli Muskoka Loppeti võistlusklassis 30 km distantsil kolmandale kohale. Pildil võitjad. Vasakult: 1. Ken Hawthron (Guelphi ülikool, 2. Daniel Mallet (Millford Bay), 3. Robert Vellend (Toronto).

Võidukad kanadalased

Las Vegases peetud Association of Intercollegiate Athletics for Women ujumise ja vetehüpete võistlusel võitis kanadalanna Nancy Garapick 200 jardi vabaujumises ja saavutas sellega uue kolledzhite rekordi tagajärjega 48,25. Ta jäi teiseks 400 jardi teateujumises.

Tokios peetud kergejõustikuvõistlustel võitis kanadalanna Debbie Brill naiste kõrgushüppe tagajärjega 1.89. Teiseks jäi jaapanlanna Hisayo Fukumitsu 1.80-ga.

Spordiuudiseid kodumaalt

Tallinnas peetud moodsa viievõistluse turniiril tuli teisele kohale kalevlane R. Russmann, jäädes vaid nelja punkti taha esikohale tulnud venelasest. R. Russmann oli kuni viimase alani võistlust juhtimas, kuid 4000 m jooksus ei suutnud ta enam oma juhipositsiooni säilitada.

*

Arne Sirel on osutunud tänavu parimaks suusatajaks Eestis, ta on kahekordne meister murdmaasuusatamises. Ta võttis osa ka Itaalias Forni di Sopras peetud murdmaasuusatamise võistlusest, kus ta võitis 15 km distantsil ajaga 41.41. Talle järgnesid shveitslased A. Pfurti ja G. Ambühl. Teisel võistlusel, mis peeti Val de Solos jäi ta samal distantsil viiendale kohale.

*

Pärast edukat esinemist Vasteråsis, Rootsis DN-klassi maailmameistrivõistluses jääpurjetamises, võtsid eestlased osa ka sellele järgnenud Euroopa meistrivõistlusest. Avapäeval toimunud kolme sõidu järel asus juhtima maailmameister Mati Kuulmann, kellele järgnesid poolakas B. Kramer ja kolmandana A. Vilde. Muutunud ilmastikuolud mõjusid takistavalt sõidule ja eestlased pidid Euroopa-meistri tiitlist ilma jääma, saades siiski ühe hõbe ja pronksmedali. Esimeseks tuli poolakas B. Kramer, hõbemedali Mati Kuulmann ja kolmandaks Ain Vilde, kuna Vaiko Vooremaa oli seitsmes ja Endel Vooremaa üheksas.

*

Kohtla-Järve 25-meetrilises ujulas saavutati märtsi alul kolm Eesti tipptulemust, Kalle Liivamägi ujus 800 m vabalt 8.38,3, Toomas Soosaar 100 m rinnuli 1.06,3 ja Livio Vilberg 200 m liblikastiilis 2.09,1.

*

Ida-Saksamaal toimus autode võidusõit, kus tallinlased Vello Õunpuu ja Arne Timusk võitsid avaetapil oma masinaklassis esikoha ja olid üldarvestuses teised. Ka Vello Soots ja Toomas Putmaker saavutasid vastavalt teise ja kolmanda koha.

*

Tallinnas peetud sisevõistlustel tõukas Heino Sild kuuli 19.55, mis on tänavune parim tulemus Eestis. Leningradis peetud seitsmevõistlustel tuli tallinlane Tiit Pohl 5381 punktiga teisele kohale.

RISTSÕNA NR. 1025

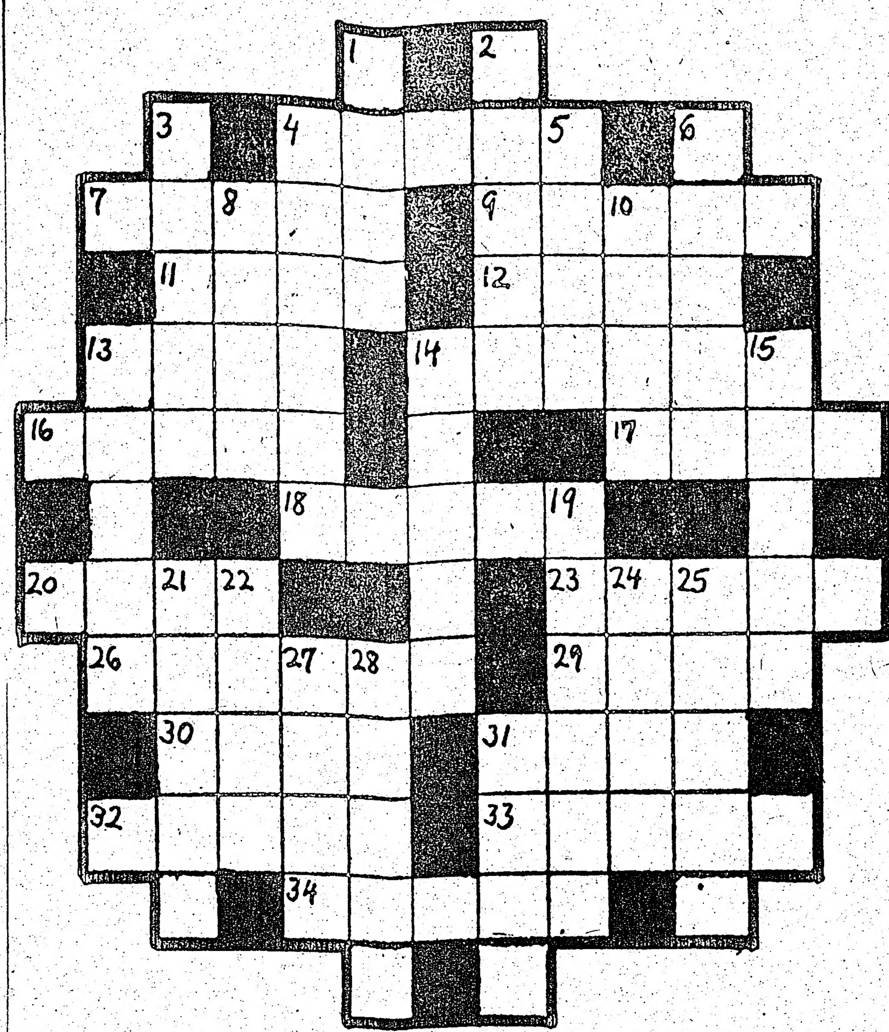

Põikread: 4. Ei kuulu reegli alla, 7. Makstakse töö eest, 9. Naisenimi, 11. Kanapoeg, 12. Kuulub pruudi riietuse juurde, 13. Toiduaine, 14. Muinasskandinaavia jumal, 16. Riietuseseme osa, 17. Virk, hoolas, 18. USA osariik, 20. Parem, 23. Mitte isiklik sõiduk, 26. Katmata, 29. Plakat, 30. Suure, avara, 31. Isiklik asesõna, käändevormis, 32. Vorm sõnast pesema, 33. Ebameeldiv, 34. Moodne tants.

Püstread: 1. Doonau lisajõgi, 2. Eesti teater, 3. Kurb sündmus, 4. Eesti naiskirjanik, 5. Endisaegne raskusmõõt, 6. Kukk häälitses, 8. Ukse käepide, 10. Rida, 13. Naiskuju Piiblis, 14. Teine nimi Inglise kohta, 15. Ese, abinõu, 19. Graafiline kunstiteos, 21. Naisenimi, 22. Maapinnal, 24. Mateeria, 25. Poisipõngerjas, 27. Riidesort, 28. Üks Virkhaus'idest, 31. Vajalik näitlejale.

RISTSÕNA NR. 1024 LAHENDUS

Põikread: 1. Lapsepõli, 7. Ehk, 9. Aleppo, 10. Taba, 11. Anum, 12. Defekt, 13. Kuhugi, 15. Osad, 16. Astumine, 19. Pakistan, 21. Kust, 23. Uniste, 24. Matsov, 27. Pime, 28. Roll, 30. Naaber, 31. Ems, 32. Roolimees.

Püstread: 1. Lot, 2. Alatus, 3. Saabud, 4. Plagiaat, 5. Laud, 6. Ilmetu, 7. Epee, 8. Kontserte, 13. Kompamine, 14. Hahk, 17. Tänumeel, 18. Ihus, 20. Sooper, 21. Kiirem, 22. Stelle, 25. Taas, 26. Viro, 29. Los.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil" 2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt" 5.25
„ „ „Piiridele Pyydes" 4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles 6.30
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes 4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika 2.70
V. Salo — Riik ja kirikud 2.70
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637) 2.70
Reedik Willem Wilmanni „Valmid" 2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus 2.70
Blaise Pascal — Mõtted 2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale 2.10
Arno Vihalemma — Kunstnik eesti kirjanduses 2.10
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas 6.40

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KÕKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

Hanno Kompus'e

„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."

Hind $11.—, saatekulu 85 c.

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

ILMUS

inglisekeelne kokaraamat

„Cooking Estonian Style"

Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild

430 retsepti ☆ Hind $8.80 + $1.20 saatekulu, kokku $10.00

Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus. Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

40.

Nad olid nähtavasti alles tulemas abiellumispaleest ehk registreerimisbüroost. Rõõmustav sugulaste ja sõprade grupp oli neil õuel vastas.

— Siin saab abielluv pruutpaar vähemalt büroost koju teha sõidu sellise limusiiniga, teadis Lindsten. Mehed järgnesid noorpaarile ja teistele pulmavõõrastele. Keegi ei näinud nende tulekut pidavat võõrastavaks, kuigi keegi ei tulnud neid ka teretulnuks tervitama. Viivi oli ju ainus, kes neid tundis. Saal oli rahvast peagu täis. Kui lähedal asuvas lauas oli veel vabu kohti ja kõik teised näisid juba istuvat, siis sõbradki asetusid end toolidele.

Ettekandjad tüdrukud valasid laudadel ootavaisse klaasidesse tubli annuse eestipärast jooki. Tugevneva jutusorina katkestas hetkeks viie tüdruku poolt pruutpaarile esitatav koorilaul, mille järel toidud hakkasid lauale ilmuma. Maitseva toidu retsept või vähemalt juurdekuuluvate saladus soomlastele ei selgunud. Taldrikute vahetusel toodi lauale täiesti vürtsitamatud praetud sealihatükid. Toidujoogiks kallati kannudest koduõlu taolist märjukest. Lindsteni ja Vuotilaise lauas istunud vanempoolne paar vestles omavahel tasakesti, nad näisid märgatavalt võõrastavat riietuse järgi otsustades väga võõraid lauakaaslasi.

Söögi lõpupoolel tõusis kõnelema tugevakehaline, paksude juuksega keskealine mees, näojoonte järgi otsustades Viivi isa. Ta kõneles pikkamisi, kiiduavalduste tõttu vahetevahel katkestades. Keel kuuldus nii võõrana, et soomlased mõistsid vaid sõna siit, teise sealt. Kõne lõpp oli siiski sõpradele selge: südamlikud õnnesoovid ja tervisjook noortele. Käsku täideti kohe.

Keegi teinegi kõneles, oli noorem mees. Jutukõmin tundus siiski juba tugevana, segades sõnumi kohale minekut. Kui kõneleja lõpetas, asus lavale kolmemeheline ansambel, viiul, akordion ja tshello, ja inimesi ei pidanud enam miski. Pruutpaar keerles üksinda vaid kolm auringi, sest põrand täitus peaaegu kohe. Suurim osa toolidest jäi tühjaks.

— Neil on hullumoodi palju hoogsam eluviis kui meil, kommenteeris Vuotilainen. — Meil kodus oleks kõik alles jäigistunult lauas istunud.

— Meie pulmas ei olekski tavaliselt selle ajaga jõutud nii palju klaasegi tõsta. Oma osa on ehk selleski, arvas Lindsten.

Kõrvallauda oli jäänud üksinda istuma noorevõitu mees. Ta tõusis ja küsis, kas ta võiks istuda Lindsteni ja Vuotilaise lauda, kus oli kogu aeg olnud tühja ruumi.

— Te olete soomlased? Mina kuulsin kui rääkisite soome keelt ja näha, et soomlaste riietus. Ma olen Viivi nõbu, seletas tulija. Ei kestnud kaua, enne kui soomlased said selgusele, et nõbu nimi on Taani ja et ta on Tallinnast ning on ametilt keemik.

Kui ettekandja jälle klaasid täitis, tõstsid kõik kolm need „terviseks", nagu Taani ütles. Vuotilaise vaade ei saanud vältida märkamast Taani kuue varrukat, mis küünarnuki kõrvalt oli rebenenud. See oli selgelt märgatav auk, mida ümbritsesid pruunid, nagu põlenud ringid.

— Hape põletas, seletas Taani, kes oli märganud silmade suuna. — Mina töötasin kiviõlilaboratooriumis, kui hape läks varrukale. See on soome ülikond. Taani pööras nähtavale firmamärgi põuetasku kohalt. Lindsten märkas tööstuse märgil sõnad „Trevira" ja „Ritari".

— Turistilt ostsin. Väga kallis. Aga õige tugev. Iga päev olen seda kolm aastat kandnud, aga on veel üsna hea. Aga kui varrukas riknes, siis nüüd ma otsin, kas mõni võiks müüa samasuguse kuue. Püksid on veel üsna head. Kuid mitte kellegil ei ole samasugust.

— Siis ma kirjutasin soome tööstusele, kas nad võiksid mulle saata uue varruka. Terve ülikond oleks liiga kallis ja toll oleks otse hirmus. Aga nad ei ole vastanud, seletas Taani.

— Kauba siia saatmine on sageli üsna raske, seletas Lindsten. — Võibolla tööstusel pole enam sellemustrilist riietki olemas. Ülikondade moed ja riide mustridki muutuvad üsna sagedasti. Aga kui ma lähen koju tagasi, ma võin tööstusele helistada ja järele küsida.

— See oleks küll väga tore, rõõmustas Taani.

— Nüüd kõik katsuvad pruuti röövida. Peigmees peab teda pidama kogu aeg kinni, teatas Taani hetke pärast.

— Kes teda katsub röövida? imestas Vuotilainen.

— Igaüks. See on meie pulmakomme: pruudiröövimine.

— Ega seda siit kuhugi ei röövita? Ma ikka veel ei mõista seda õigesti.

— See on eesti vana rahvakomme. Rohkem mänguks. Peigmehelt võib igaüks pruudi röövida, kui peigmees vähegi oma käe lahti laseb. Kui keegi saab pruudi viia kimbatusse, siis võib neiu siit ära gi viia. Sellepärast kõik pakuvad kogu aeg peigmehele viina.

Lindsten ja Vuotilainen hakkasid hoolikamalt jälgima Viivi liikumist põrandal. Parajasti keegi pulmakülaline tantsis Viiviga, aga õnnelik peigmees liikus kolmandana kaasas ja pidas oma kaasal käsivarrest kinni.

Pillilugu lõppes ja kolmik hakkas lauda tagasi minema. Viivi märkas soomlasi ja hakkas peigmeest vedama nende suunas. Võõrad tõusid noorpaari õnnitlema ja ulatasid pulmakingiks väikse omatehtud kirjaümbriku.

Kink oli sündinud alles tulekuteel. Taksos oli Vuotilainen ehmunud, et neil ei ole mingisugust kinkigi.

— Kuid meil on raha rohkem, kui oma tarbeks ja võõrastegi jaoks. Kui anname kasvõi 100 rubla, oli Lindsten teinud autos ettepaneku.

— See on juba küll sama kui õpetaja kuupalk kui mitte vähe rohkemgi. Õpetaja see Viivi peigmees ongi. Aga me saime eile 1600 rubla ja mida me selle kõigega teeme. Noored vajavad oma kodu loomiseks raha. Anname siis 200, oli heasüdamlik Vuotilainen kahekordistanud oma sõbra ettepaneku.

Hetkelise arutluse järel oli üksmeelselt sellele tulemusele jõutud, et ega 200 rublagi nüüd suurem raha ole. Oli otsustatud anda 300. Rahad otsiti välja, aga siis märgati, et ei olnud eriti sobiv neid otse pihku pista. Ümbrikku aga ei olnud. Vuotilainen rebis märkmikust lehe ja murdis sellest kõikuvas taksos väiksekogulise ümbriku. Algeline ümbrik kleebiti kinni Lindsteni taskust leitud 90-pennise postmargiga ja peale kirjutati suurte plokktähtedega ÕNNE!

Viivi ja ta peigmees ei teadnud unistadagi väikese kortsunud ümbriku väärtust, kui kingi taskusse pani. Seda enam soojendas andjate südameid noorte siiras ja otsekohene tänu, see tuli tõesti südamest, sest pruutpaar uskus tänavat vaid mõne tühise mälestuseseme eest.

Sõbrad ja pruutpaar vestlesid vähe aega. Peigmees oli juba kenakesti purjus. Tugevalt ja visalt pidas ta siiski oma Viivi käsivarrest kinni. Lindsten täitis laual olevast pudelist paar tühja klaasi, soomlasedki tahtsid tõsta oma tervitusklaasi äsjaabiellunute õnneks.

Peigmees kallas oma klaasi korraga tühjaks sellele mõeldud kohta. Viivi leppis ainult väikse maitsmisega ja pani klaasi tagasi lauale. Kui pillimehed alustasid samaaegselt uut tantsulugu, palus Vuotilainen peigmehelt luba ja hakkas Viivit põrandale juhtima. Peigmees järgnes kaasa, ikka veel Viivi vasakul käsivarrel rippudes, vasak tald plaksatas iga sammuga põrandale kui kärbsepiitsaga, andes märku pidutsevaist promillidest.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Unkkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
123 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

Ly Parma reisikirju

India — imede ja äärmuste maa

V

„Playboy" pildid ei saa ligigi

Kui lennusõidu 3000 elanikuga külakesse nimega Khajuraho ette võtsime, ei olnud meil aimugi, millised üllatused seal ees ootavad, ent paljudele teistele oli siiski juba teada, et erootilised skulptuurid ja seinanikerdused on selle paiga erivõluks.

Khajuraho on terve templitelinn, kus 85-st templist nüüdki veel 22 vaatamiseks korda on seatud. Nad on ehitatud umbes 1000 aastat tagasi, püramiidide eeskujul puudub neil kividevaheline sideaine ja kõik on eeskujuliku täpsusega kokku sobitatud. Vaatlemisel peatutakse pikemalt muidugi skulptuuride juures.

Vaatamata tuurijuhi jutule, et seks ei ole siin mitte erootika, vaid traditsioon, osa usust, seda isegi grupiseksi puhul, ta ei ole mitte plaan ega otsus, vaid kõigile surematu tunne ja osa elust —

on ta lähemal vaatlusel siiski nagu väljavõtete kogu mõnest seksi-õpperaamatust ja meie „Playboy" pildid ei saa siinseile ligigi.

Templikaunistused kahtlematult on elulised, pilte on tolleaja elu algusest kuni lõpuni, selliseid, mida kuskil mujal ei ole ja mille kohta tarkusega väidetakse: „Sa pole näinud Indiat, kui pole näinud Khajuraho!"

Neid templeid on kolmest eriusu grupist: hindugrupp, budistid, jained ja templilinna täielik läbivaatamine võtaks aega enam kui terve päeva. Kohapealseile on turistide kohaletulek muidugi suureks tuluks, lennuväli on ehitatud 10 aasta eest ja Chandela hotell, milles peatusime, on uhiuus ja alles viimistlemisel, ujumisbassein ehitamisel. Ilusasse aeda või parki on ehitatud väike Buda tempel ja samas ka tilluke paviljon, kus hotelli-hiromant „Professor P. Sharma" teatavatel aegadel kundesid 80 c eest vastu võtab.

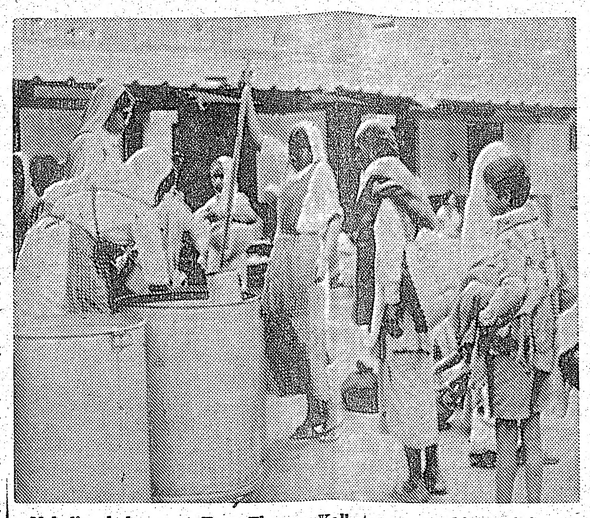

Nobeli rahulaureaat Ema Theresa Kalkutas vaesteabi suppi jagamas.

„Olge kokkuhoidlik veega!"

Sellel maal esimest korda nägime sama hotelli vannitoas ka silti veepuudusest: „Olge kokkuhoidlik veetarvitamisega, Khajurahos on tõsine veepuudus!" See meenutas üleeelmise aasta silte põuasest Kaliforniast ja mälestused maailma veevarude nappusest tegid meid jällegi kuidagi kurvaks.

Khajuraho tillukeses lennujaamas hakkasin mõtlematult pildistama ehitustöölisi ronimas primitiivsel bambuseist tellinguil, õnneks kargas politseinik pika kepiga vahele enne, kui fotot teha sain, muidu oleksin kaamerast ilma jäänud, sest lennuväljal pildistamine on kõvasti keelatud.

Linn 1500 templi ja 300 mosheega

Inda pühaks peetud linna Gangese jõe keskjooksul kutsuti kuni 1957. aastani Benareseks, ent selle järele võeti tarvitusele endisaegne ja iidne nimi Varansi, mis algkeeles tähendab kahte jõge „Varan+asi).

See on hindude igavana pühapaik, palverändajate unistus kas või vaid kordi elus Gangese pühas ja lunastavas vees end pattudest puhtaks pesta ja päästa hing uueks sünniks uude kehasse. Linnas on üle 1500 hindu-templi ja ligi 300 mosheed; alalisi elanikke on 850.000, millele lisandub veel iga aasta jooksul 2 miljonit palverändurit, turisti ja ratuka, kes siin pühas linnas surra tahavad.

Varanasi on maailma vanim allesolev linn, mis 3000 aasta kestel on olnud India spirituaalseks keskuseks. Siin on kolm ülikooli, neist külastasime Benares University of India Campust. Templeist jäid kõige enam meelde Bharat Temple suure, marmorist reljeefse India maakaardiga ja Shiva ehk n.n. Monkey Temple, kus elab ohtrasti poolkoduseid pühakspeetud ahve, kes templikülastajaile nende suureks ehmatuseks sageli kaela või pähe hüppavad, kui nad endile midagi sobivat haaramiseks on märganud, olgu see siis mõni söödav asi või ka külastaja prillipaar või kaelakee. Ahvide eemalehirmutamiseks on parajad kepid, mida järelvaatajad tuurijuhid ohtrasti kasutavad.

Templis palvetajad helistavad selleks ülesriputatud suuri ja tugeva kõlaga kelli, mis viivad nende palved igavikku. Palverändurite laul, kellade kõlin, palvetajate pomin ja ahyide kisa — lärm on otse kõrvulukustav.

Sõit Gangese jõel

Üks täiesti erilaadseid kogemusi on varahommikune sõit Gangese jõel. Oleme kohal enne päikesetõusu külmas ja udus ja asume paadisõidule just siis, kui päike punase kettana silmapiirile kerkib.

On aeg, kus palverändajad ja usklikud jõeni laskuvat trepistikku pidi Gangese selles ääres, mis päikesetõusu poole vaatab, end pesema ja lunastust otsima tulevad. See on ainulaadne pilt, kus jääkülmas vees ja koiduaegses rõskuses sajad ja sajad inimesed end pattudest puhastama on tulnud, aga kus ka pesupesijad ja palvetajad omale koha leiavad. Kannudes ja pudelis aga viiakse Gangese püha vett veel kaasagi. Kaugemal asub Varanasi kallak-torn, see on liiga jõe äärde ehitatud tempel, mis vajuma on hakanud nagu Pisa torn.

Veidi eemal asub Rajaghat ehk hindude surnupõletamiskoht. Linadesse mähitud laibad on järjekorras maas, iga jaoks müüakse kaalu järgi puid ja põletamine kestab ööd kui päeval läbi. Ühe surnukeha põletamine võtab heal juhul vaid kaks tundi, laiba tuhk visatakse hiljem Gangesesse.

See on masendav pilt, ent veel masendavam on see, millest selle järele osa saame.

Viletsus, vaesus, räpasus

Sammume Gangese jõe äärest linna poole läbi kõige vanema linnaosa. Umbes meetrilaiused tänavad on nii kitsad, et vastutulejad vaid ükshaaval ja hanereas minejaist mööda pääsevad. Inimesed on ärganud ja alustavad oma igapäevaseid toiminguid. Palvetajad sammuvad põlevad küünlad käes ja laulujoru ajades templisse. Tänavaelu on võimatult tihe, teed otse iiveldama-ajavalt täis mustust, sõnnikut ja jäätmeid — hais on talumatu. Näruseid, räpaseid ja vigaseid lapsi roomab tänavail, kerjuseid, kes sind katsuda ja silitada püüavad, lehmad, eeslid, sead, nälginud koerad — kõik üheskoos. Sellest jääb niivõrd masendab tunne, et seda kõike enam näha ei tahaks. Viletsust ja vaesust on palju, nii palju, et sa selles enam aidata ei suuda, või kui ka ühte-kahte aitaksid, kisuksid teised su saamahimus lihtsalt lõhki.

Kerjuste suhtes hoiatatakse meid igas linnas ja korduvalt: ärge andke kerjustele midagi, sageli on see organiseeritud kuritegevus, kus kerjus ise kas siis koos laenatud näljase imikuga või meelega vigaseks pekstud lapsega on vaid organiseerijate käsilane ja almustest ise saab vaid õige vähe. Pealegi see, kellele midagi antakse, satub hõlpsasti teiste omasuguste viha alla ja teda röövitakse, halvemal juhul aga minnakse kallale sellele, kes on heatahtlik ja naiivne andja.

Tean seda ühest varasemast kohutavast kogemusest Haitis. Andsin oma ülejäänud peenraha paarile väikesele jõmpsikale ja selle järele tormas ei tea kust selline jõuk kerjuseid mu ümber, nii et juba kartsin, et nad mu lämmatavad ja lõhki kisuvad. Õnneks olin hotelli ligidal ja uksehoidja sai mulle appi, tõmbas mu väravast sisse ja lärmitsev jõuk jäi kõrge raudaia taha.

Kerjuslapsed peatasid bussi

Meie seekordsel eksursioonil viskas üks grupikaaslane üleliigse peenraha bussiaknast kerjuslastele, nad läksid lausa marru, ronisid bussi alla ja jäid ette, nii et edasisõita ei saanud ja lihtsalt hirm oli nende elude pärast.

Kui kerjuseist väljagi ei tee või tõrjuvalt, kindlalt ja korduvalt „ei" ütled, jätavad nad su tavaliselt rahule. Sama ka kaubapakkujatega.

Kui keegi India rahvast või vaeseid-viletsaid abistada tahab, tehku seda toetuste näol vastavaile organisatsioonele.

Tagasisõidul juhtun tänaval nägema kuis üks ahv ronib kõrgel elektritraate pidi. Kuidagi tekitab ta lühiühenduse, käib hirmus plahvatus ja loom langeb surnult alla tänavale. Tekib paanika, keegi toob ämbritäie vett, visatakse ahvile kaela ja tohterdatakse, aga ellu teda enam ei saada.

Hotellitoas juhtun vaatama Varanasi kui ligi miljonilinna telefoniraamatut (on aastast 1976). Seda on täpselt 78 leheküljе, annab välja ehk ligi paarkümmend-tuhat nime, peamiselt firmad ja kompaniid, sest Varanasi on suur tekstiiltööstuste (täissiid peamiselt) ja vääriskivide lihvimise keskus.

Huvitav vahejuhtum tekib lõunalauas, kus keegi meist tellib õlut.

„Ei saa, on kesknädal ja sel päeval meie siin alkoholi müüa ei tohi," teatab hotelli kelner, kallab aga siis vähe aja pärast õlle teekannu ja toob sel moel seadusest möödahiilides õlle siiski lauale.

Varanasi ehk Benares koos püha Gangese jõega — sinna oli jõudnud nüüd meie rännak ja see oli kõige masendavam päev meie reisil.

(Järgneb)

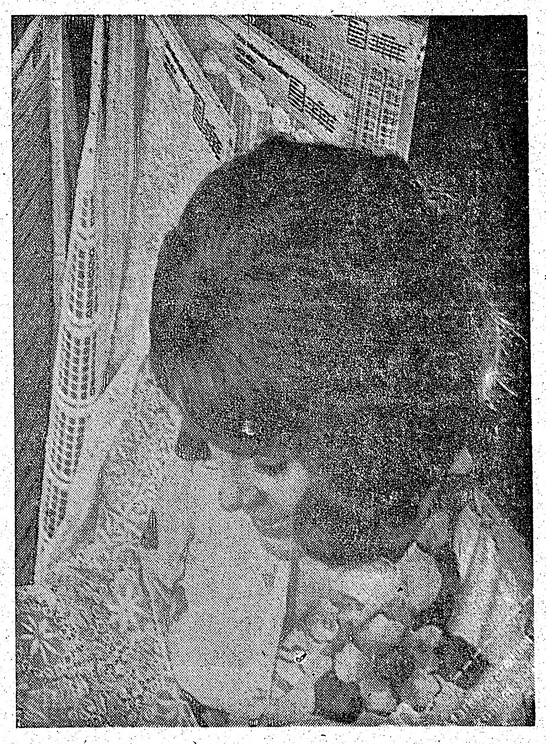

MODERN RUGS Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0597
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE

Rootsis rohkem vargusi kui USA-s

STOKHOLM — Rahvusvahelise roimastatistika järgi toimus Rootsis a. 1978 3750 vargust 100 000 inimese kohta, USA-s oli neid ainult 2770, Inglismaal 2200 ja Lääne-Saksamaal 1750.

Rööviмiste osas on olukord Rootsis kõige kiiremini halvenenud. 70-ndatel aastatel kasvas rööviмiste arv kolmekordseks, mujal kahekordseks. 1978 toimus Rootsis siiski „ainult" 42 röövimist 100 000 elaniku kohta, USA-s aga hoopis 191, Lääne-Saksamaal 35 ja Inglismaal 27.

USA-s oli 41% röövijaist varustatud laskerelvadega, Inglismaal ja Rootsis ainult 10%.

Autosid varastatakse kõige vähem Lääne-Saksamaal. Üldiselt on autode varastamine vähenenud. Arvatavasti tuleneb see parematest autolukkudest ja sellestki, et osa võimalikke autovargaid juba omab auto.

Rootsi olukord on pärast Teist maailmasõda kiiresti muutunud. Vanasti oli seal rahvas nii aus, et ustel polnud lukkegi vaja.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Harald Teder 70

Ta sündis 5. aprillil 1910 Võrumaal talupoja perekonnas. Lõpetas Otepää gümnaasiumi, Sv. Ühendatud Õppeasutuste aspirantide kursuse ja sellele järgnevalt kaheaastase Sõjakooli kutseohvitserina 1932. a. Teenis 2. diviisi väeosades rivialal ja staabis haldus- ja kohtuala ohvitserina. Lõpetas pedagoogilised kursused ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna. Oli Tartu Õpetajate Seminaris riigikaitselise õpetuse ja kasvatuse õpetajaks.

Sõja puhkedes võttis osa kommunismivastasest võitlusest Omakaitses ja hiljem ka väljaspool kodumaa piire kapteni aukraadis. Pääses alles oktoobris 1944 Saaremaa rannast Rootsi. Asus 1949. a. Montreali ja eluneb praegu Toronto lähistel.

Ta on olnud energiliselt ja juhtivalt tegev rahvuskultuurilisel ja vabadusvõitluslikul alal. Oli üks esimesi, kes hakkas Kanadas koondama ja organiseerima endisi eesti sõjamehi. Nii oli ta Montreali EVÜ asutaja liige ja esimene põhikirjapärane esimees. Oli üks Ülemaailmse Eesti Sõjameeste Kongressi juhatajatest ÜEP 1972 Torontos. Kuulub praegu KEVÜ Liidu esinduskogusse ja on delegeeritud Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse koosseisu.

Eesti Kujutavkunstnike Keskuse ja Eesti Kirjanike Kooperatiivi esindajana ta oli üks algatajaid, et toimus esimene kunstinäitus 1951 a. Montrealis ja kus samuti mitmed kirjanduslikud õhtud teoks said.

Kuulus Eesti Liit Kanadas esimese esinduskogu koosseisu ja oli selle juriidilise komisjoni liige. Praegu kuulub ta sinna Toronto Eesti Seltsi esindajana. On mitmel korral valitud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas koosseisu. Olnud selle juhatuse liige ja rahvuspoliitilise komisjoni esimees.

Valitud Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu Täiskogu liikmeks. On Eesti Sihtkapital Kanadas juhatuse sekretär.

Ta on esinenud suuremais eestlaste keskusis meie riiklikel tähtpäevadel aktusekõnedega ja avaldanud ajalehtes kirjutusi rahvuspoliitilistel teemadel.

Akadeemiliselt kuulub ka Korporatsioon Fraternitas Estica vendlusse.

Tema rohked aatevennad, kaasvõitlejad, sõbrad ja tuttavad globaalses ulatuses saadavad õnnitlusi ümarguseks juubeliks ja ütlevad: Tervist ja jõudu Harald, võitle ning rühi samas vaimus suure energiaga ikka edasi kuni võiduni.

E.U.

ARSTID

ALLAN G. OOLO, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
North Scarboro Professional Centre'is, 3420 Finch Ave. E. (Warden'i juures) Scarboro, Ont. M1W 2R6
TELEFON 497-4802

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 660
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

VABA EESTLANE

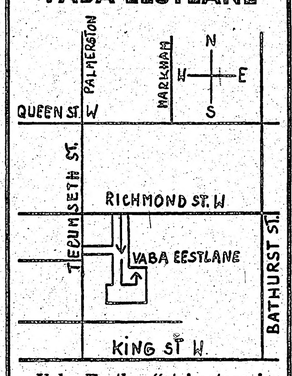

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 27. märtsil 1980 — Thursday, March 27, 1980

KIREV MAAILM

RIIA — Lätis liikus juba sajandeid legend, nagu olnuks Araisu järve põhjas linn, kindlus ja paleed. Nüüd on see legend muutunud faktiks. Läti Teaduste Akadeemia initsiatiivil lasti järv kuivaks ning põhjas asuvast pori- ja turbalademest avastati kindlusemüürid, tornid ja majad 9. sajandist. Kindlus oli ehitatud järve keskel asunud saarele, mis veepinna järsu tõusmise tõttu ujutati üle. „Lossist" avastatud leiud on ainulaadsed. Leitud tarbe- ja iluesemed annavad tõendi letgallide kõrgest kultuuritasemest. Paks pori- ja turbakiht on säilitanud üle tuhande aasta ka orgaanilisest materjalist valmistatud esemeid.

TORONTO — Toronto lähedal asuva Peeli piirkonna haridusosakonnas on olnud akuutselt arutluse all lastele distsipliini sisendamine rihmahoopidega. Koolivalitsus ütles, et möödunud 1979. aastal kasutati rihma 363 korda 124 algkoolis, kus kogu koolivalitsuse piirkonnas on 51.000 õpilast. Koolikorra kohaselt on lubatud ihulist karistust rihmaga anda 4—8 klassides. Loodetakse, et aja jooksul kaotatakse selline karistusviis.

MOLINE, Ill. — 21-aastane Jodi Stitz ei võinud aimata, et kui ta pani oma palja taguotsa Xeroxmasinale, siis riskis ta sellega oma töökohaga. Ühel õhtul pärast tööaega otsustas ta „ristida" uut kopeerimismasinat, kui teised töölised tegid pilte oma kätest, näost ja muust. Tema otsustas sammu kaugemale minna, lasi teist sekretäri uksel valvata, tõmbas püksid jalast, istus masinale ja vajutas nupule. Kui ta pilti sõpradele näitas pääsis kuuldus seksi-peost Xeroxruumis liikuma ja jõudis ka direktori juurde, kes ta vallandas, ehkki tüdruk väitis, et seal kedagi peale nende kahe kohal polnud.

GÖTEBORG — Paplipulber põleb nagu õli, annab sama palju energiat, kuid vähem tuhka ja väävlit, seletas Jan Abom Chalmersist, kes ehitas ümber oma õlikütteahju uue kütteaine tarvitamiseks. Samuti uurib ta praegu kuidas paplipulbrit kasutada diisliõli asemel. Jan Abomi teooria kohaselt sääks kuue aasta jooksul planteerida paplimetsa, mis vastaks praegusele õliimpordile.

HOLLYWOOD — Televisioonistaar Cher, kelle anded ta kogemuste kõrval on väikesed, arvab, et 235.000 dollarit nädalas tema esinemise eest pole küllalt. Kanada laulja ja endine kehalise kasvatuse õpetaja Anne Murray teenib oma heliplaatidega käesoleval aastal kavakohaselt neli miljonit dollarit.

PEKING — Hiinas töötavaid endisi kapitaliste tuleks kõnetada „seltsimeestena" nagu muidki hiinlasi ja kohelda samaväärseina, soovitas Hiina kommunistliku partei ajaleht.

LISSABON — Angoola on teinud teatavaks uue merealuse õlivälja avastamise, mis võib anda päevas kuni 50.000 vaati toorõli.

KOPENHAAGEN — Farö läheduses kalastav traaler „Silvi" sai oma traali vene sõjaaegse miini. See oli roostetanud, kaalus umbes 300 kg ja sisaldas 100 kg lõhkeainet. Miin toimetati maale ja lasti pärast uurimist õhku.

NEW YORK — Uut tüüpi rööviljõugud on tekkinud New Yorki. Need on spetsialiseerunud bensiiniveokite röövimisele, kusjuures röövitud bensiin müüakse maha kuskil kaugemal alandatud hinnaga. Viimastel nädalatel on juba röövitud üle tosina bensiini transporteeriva veoki.

NEW YORK — 20-kuune neegrilaps Leon Justine suri pühapäeval Harlemis põletushaavadesse, mis tekkisid, kui ta 25-a. ema pistis ta nädal tagasi ahju, et lapsest „kuradit välja ajada". Naabrid kuulsid lapse kisa ja kutsusid politsei. Arstid ei suutnud põletamisohvrile enam abi anda.

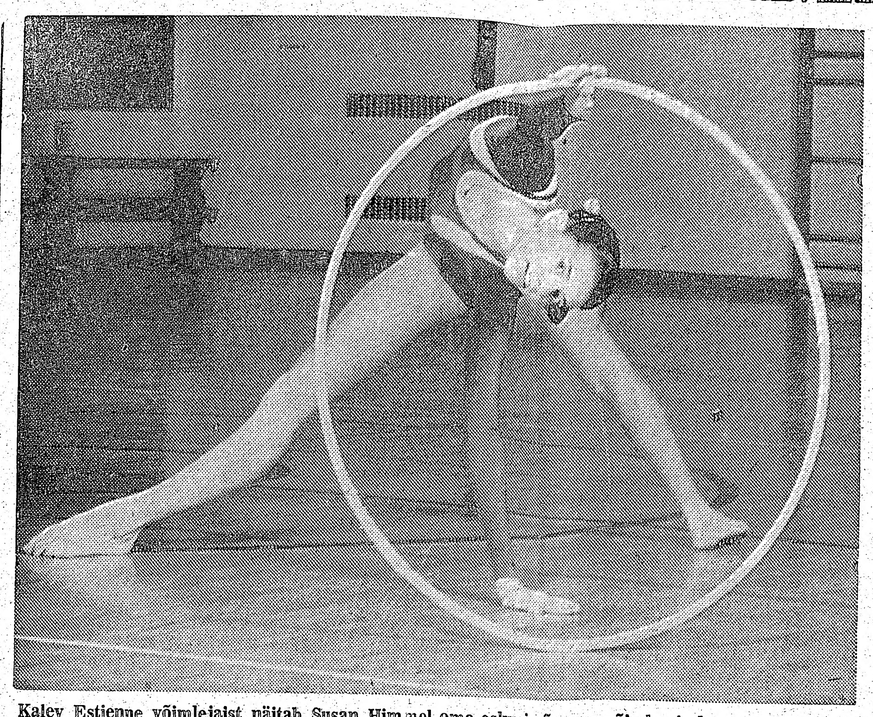

Kalev Estienne võimlejaist näitab Susan Himmel oma oskusi rõngaga võimlemisel.

Foto: Eric Zenins

Kalev Estienne võimlejad T.E. Seltsi kevadpeol

Möödunud laupäeva õhtul toimus Eesti Majas T.E. Seltsi kevadpidu veidi tagasihoidliku osavõtjaskonnaga. Peoõhtu avas seltsi abiesimees A. Veedla, soovides kõigile head peotuju. Head peotuju sisendas peolistele ka G. Iltali orkester.

Kavalises osas esinesid Kalev Estienne eliitgrupi tüdrukud Evelyn Koopi juhatusel, kes enne esinemisi tütarlapsi tutvustas. Oma suure juubeliesinemise eel olid võimlejad hästi treenitud ja andsid lühema läbilõike rütmilisest ja sellekõrval ka võistlusvõimlemisest. Nad alustasid pallidega, Kathy Tihane esines nööriga, jälle tulid tütarlapsed kahe palliga, K. Tihane nuiadaga, tüdrukud dressides, K. Tihane lindiga ja lõpuks soome helilooja O. Merikanto helitööle „Meri" loodud võimlemiskompositsioon, mis jättis oma voogava rütmiga lainetava mulje.

E. Koop andis võimlemise juurde kommentaare. Ta seletas, et võistlusvõimlemise kestvus on 1 min. 20 sek. ja et selleks vormis olla, tuleb võimlejal töötada vähemalt viis õhtut nädalas, igal õhtul 3—5 tundi. Selle kõrval on rütmiline võimlemine veidi kergem, nõudes 2—3 õhtut nädalas.

Pärast võimlemist, kus klaveril saatis E. Luksepp, anti igale võimlejale tänutäheks nelgiõis.

Pärastpoole T.E. Seltsi esimees V. Poolsaar avaldas tänu eesti organisatsioonide esindajaile koostöö eest ja tänas kõiki neid seltsi juures olnud töötegijaid, kes on andnud aastate jooksul kaasabi.

Lõbusameeleoluline pidu jätkus loterii ja seltskondliku osaga, kuna saalile oli kevadmeeleloulise lavadekoratsiooni valmistanud kunstnik J. Saarniit.

Kennedy võitis New Yorgi osariigis Carteri

NEW YORK — Möödunud teisipäeval toimunud Ühendriikide presidendikandidaatide eelvalmistel sai Carter New Yorgi ja Connecticuti osariikides oma vastaskandidaadilt senaator Edward Kennedylt lüüa, mis annab senaatorile võimalusi oma valimislahingut jätkata ehkki ta väljavaated demokraatide partei konverentsil Carteri löömiseks on väga minimaalsed. New Yorgi osariigis olid otsustavateks teguriteks juutide hääled, kuna juudid ei ole rahul Carteri poliitikaga Kesk-Idas, mis ei toeta iisraeli asunduste rajamist okupeeritud aladele. Vabariiklastest võitis New Yorgi osariigis Ronald Reagan kuna George Bush kindlustas endale enamuse Connecticutis. New Yorgis saavutas Kennedy 57 ja Carter 43 prots. äraantud häältest Connecticutis anti Kennedyle 47 ja Carterile 41 prots. häältest.

Organisatsioonide konverents Torontos

Laupäeval, 29. märtsil, algusega kell 9 homm. tuleb Torontos, Eesti Majas, kokku järjekordne Eesti Organisatsioonide Konverents Kanadas. Eelmine Kanada eesti organisatsioonide konverents peeti 1976. a. Torontos enne Baltimore'is Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal toimunud Rahvuskongressi ja ka eelolev konverents on ettevalmistuseks III Ülemaailmsele Eesti Rahvuskongressile, mis peetakse Eesti Päevade ajal Stokholmis.

1980 .a. organisatsioonide konverentsi juhtmõtteks on „Eestluse tähistel 1980-ndail aastail". Sellele vastavalt esitatakse konverentsil neljas tsüklis lühiettekandeid vabadusvõitlusliku tegevuse, rahvuspoliitilise tegevuse, rahvuskultuurilise tegevuse ja noorsootöö aladel. Iga ettekannete tsükkel lõpeb läbirääkimistega ettekandeis esitatud küsimuste üle. Läbirääkimisteks on tegelikult nähtud ette suurem osa konverentsi ajast.

Nüüd on selgunud, et noorsootöö alal esineb täiendavalt ettekandega skm Ervin Aleve, kes käsitab skautliku ja gaidliku töö osatähtsust eestluse edasiviimisel.

Konverentsist on kohalikud seltsid ja organisatsioonid õigustatud osa võtma kolme esindajaga, all ja haruorganisatsioonid ühe esindajaga, keskorganisatsioonid (EKN, Eesti Liit Kanadas ja Eesti Võitlejate Ühingute Liit) viie esindajaga. Keskorganisatsioonide täiskogude liikmed, kes ei ole häälеõiguslikeks esindajateks, on õigustatud konverentsist osa võtma sõnaõigusega.

Kala- ja jahimeeste kevadpidu

Kala- ja jahimeestele on kujunenud traditsiooniks korraldada „Kalameeste kevadpidu" märtsikuus, millega tähistatakse seltsi talvisest tegevusest üleminekut suvisele hooajale. Jahimehed vahetavad siis püssi õngelatiga, et nautida suvel ühiseid väljasõite kalarikastele järvedele.

Möödunud peole oli arvukalt seltsi liikmeid ja nende sõpru Eesti Maja suurde saali kokku tulnud. Peokülaliste hulgas oli ka neli sünnipäevalast, kelledele lauldi ühiselt orkestri saatel „nad elagu". Tantsuks mängis Ruhno ja Ramatu orkester, pakkudes sobivat ja head tantsumuusikat. Eeskavalises osas esinesid „Positiivsed mehed", kes oma hästi ettevalmistatud eeskavaga ja kõlavate lauludega andsid erilist hoogu ja meeleolukullust peokülalistele ning said teenitud suure aplausi osaliseks.

Õngitsejate ja jahimeeste seltsi juhatus tänab lugupeetud peokülalisi, lahkeid varustajaid I. Marksi Poko Danforthi ärist ja kõiki teisi, kes aitasid kaasa peo heaks kordaminekuks.

JUHATUS

Tallinna olümpiaregatt Kalifornia keskkoolis

SAN CARLOS — Siin San Francisco eeslinna keskkoolis teise õppeaasta ajaloo tunnis tõstis õpetaja David George 27. veebruaril ülesse Balti riikide küsimuse andes viies klassis ümmarguselt 150-le õpilasele põgusa pildi Balti riikide okupeerimisest N.L. poolt 40 aastat tagasi. Ühes klassis juhtus olema õpilaseks eesti noor, kes pärast õppetundi kõnetas oma õpetajat ning selgus, et tegemist on sajandi alul Kaliforniasse asunud Saarlandide perekonna ühe järeletulijaga. David George'i vanaonu asutas 1907. aastal San Franciscos lääneranniku esimese eestlaste laulukoori.

David George oli öelnud, et tal ei ole praegu palju kontakte eestlastega, kuid oskab ikka veel lugeda: „üks, kaks, kolm . . .". Leidnud vähemalt ühe tänuliku kuulaja õpilaste hulgas, tuli ta järgmisel päeval klassi ERKÜ liikme mag. Heino Jõgise poolt kirjutatud 70-ne realise lugejakirjaga Palo Alto „Times Tribune" veergudelt, milline oli just ilmunud. Seekord diskuteeriti pikalt Tallinna regati korraldamist okupeeritud riigis, mis oleks olümpiamängude ajaloos esmakordne nähe.

Mag. Heino Jõgis oma lugejakirjas mainis, et Norra purjesportlased tõid küsimuse maailma avalikkuse ette juba 1977. aastal ja küsitlesid kas Nõukogude Liit on üldse õige koht olümpiamängude pidamiseks. Sellest kõigest räägiti nüüd ühe Ameerika keskkooli ajaloo tunnis.

San Francisco Eesti Selts on uue Eesti tutvustajaga ühendusse astunud ja loodab saada omale väärtusliku kaastöölise tulevikus.

Amalrik hoiatab

BONN — Läänemaailmas elav nõukogude ajaloolane ja sealse rezhiimi kritiseerija Andrei Amalrik mainis Bonnis, et N. Liidu invasioon Afganistani kutsub N. Liidus paratamatult esile suuremate gruppide vastupanu ja kriitikat kommunistlikule rezhiimile. Põhjus selleks on elustandardi märgatav langus ja üha suureney punaarmee ohvrite arv Afganistanis. Amalriku arvates kujundab Moskva Afganistanist endale samasuguse toetuspunkti nagu seda on Mongoolia. Kui lääneriikidel ei õnnestu sealset võitlustegevust piirata, siis on päris kindel, et venelased alustavad rünnakut ka Pakistani ja Iraani vastu. Amalrik kritiseeris Lääne-Saksamaa ja Prantsusmaa „lühinägelikku" hoiakut Afganistani sündmuste puhul, mainides, et see ükskõiksus võib neile endile tulevikus kalliks maksma minna.

---

*Õige hõlma just hakataksegi kinni, sest õela hõlm ei puutu pihku.

A.H. Tammsaare

Ostke ja müüge
Linden Real Estate Ltd. Realtor kaudu
HEINO PÄRNSALU
REAL ESTATE BROKER
469-5118
LINDEN
REAL ESTATE LTD.
8 Boston Ave. (Rear of 1014 Queen St. E.) Toronto, Ont. M4M 2T9
21 A. KOGEMUSI KINNISVARADE VAHENDAMISEL

UUDISEID KODUMAALT

Igal aastal on ka Eestis suurenenud eraautode arv, mis on endaga kaasa toonud liiklusõnnetuste arvu kasvu. Möödunud aastal sai Eestis liiklusõnnetustel surma 33 inimest rohkem kui 1978. a. Kui suur oli surmasaanute arv aga sel aastal, seda ei avaldata. Kasvu põhjuseks olevat ebakindlate juhtide arv, kes sõidavad vale teepoolel, unustavad rooli, on viisakuseta ja olevat mitmeil põhjuseil närvilised.

*

Neid autojuhte on Tallinnas palju, kes oma sõiduki kogu talveks tänavale pargivad. Inimestel garaazhe pole ja tasulist parkimiskohta peetakse liiga kalliks. Kuna see takistab lumesahkade tööd, siis on mõeldud, et tuleks määrata kindlaks tänavad, millistel ei tohiks autosid kogu talve hoida. Möödunud aastal katsetati ka Võidu väljakul (Vabadusplatsil) organiseerida tasulist parkimist, mis polevat olnud mitte teenimise vaid turistidele vastutuleku eesmärgil. Millegi pärast pole sinna parkimisplatsile aga talvel viidud ainsatki autot, kuna kõrvaltänavail neid leidub mitmeid.

*

1. jaanuarist 1980 hakkasid maksma mitmesugused muudatused kolhoosipensionide alammäärades. Nii tõsteti vanaduspensioni alammäära 20 rublalt 28 rublani, invaliidsuspensioni üldhaigestumise tagajärjel I grupis 30 rublalt 45 rublani, II grupis 20 rublalt 28 rublani. Invaliidsuspensionilt, kui invaliidsus tekkis töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel I grupis 35 rublalt 45 rublani ja II grupis 25 rublalt 28 rublani. Öeldakse, et selle uue seaduse tõttu suureneb Eestis 19.000 pensionäri pension keskmiselt 40% võrra, kuid on nii väike, et tuleb ainult imestada, kuidas sellega suudetakse hing sees hoida.

*

28. jaanuaril eesti näitleja Betty Kuuskemaa (Jõggis) sünniaastapäeval kogunesid avaliku elu tegelased ja teatrikunstisõbrad Leineri tänaval asuva maja nr. 10 juurde, kus pidulikult avati mälestustahvel tekstiga, et selles majas elas aastail 1953—1966 näitleja B. Kuuskemaa. Sõnavõttudes meenutati näitlejatari lavaloomingulist eluteed.

Raha paigutamine kunstiteostesse

MONTREAL — Tänapäeval muret-tekitava inflatsiooni ja sellega seosesoleva rahavääртuse languse vastu kaitsemiseks on teatavasti üheks abinõuks kapitali paigutamine kunstiteoste alla. Kuigi sellest sageli juttu, on see idee siiski jäänud üldsusele vähe arusaadavaks; seega, selle aine valgustamiseks, esines neljapäeval, 20. märtsil Eesti Naisselts Montrealis, traditsioniliste iga-kolmanda-neljapäeva referaatõhtute sarjas kunstikoguja Heino Lestal ettekandega kunsti ostmisest.

Kõneleja märkis, et kunst on inimese sisemiste tunnete vormiline väljendamine ning kunstiteoste omandamise eesmärgiks on nendest esteetilist rõõmu ja naudingut tunda. Sellise sentimentaalse tähenduse kõrval on kunstiteostel aga veel majanduslik pale, mis omas äärmsuses oleks nende ostmine investeerimise otstarbel.

Kunstiteoseid võib osta näitustelt, kus nad üksikasjalikult kataloogiseeritud ning hinnad antud, aga soovitav on neid osta kunstigaleriide oksjonitelt, kus nende hinnad olenevad nende järele nõudmisest. Kapitali mahutamise eesmärgil tuleks osta selliseid kunstiteoseid, mis oleksid kergesti edasimüüdavad. Nii leiavad Royal Canadian Academy of Arts'i kuuluvate kunstnikkude tööd alati ostjaid, ning nende hinnad ei lähe ka kunagi alla.

Kõneleja andis veel üksikasjalikke juhtnööre, kuidas kunstiteoseid hinnata ning mille pääle eriti tähelepanu pöörata nende valimisel. Antiikmaalide originaalsuse kohta märkis kõneleja, et igal kunstikogujal on tarvitusel oma märk, mida ta maalide taha paneb, selle kaudu võib teada saada, kes varemini selle maali omanikud on olnud, lootuses, et nemad omal ajal olid kindlad maali autentsuses.

Nalja

„Teie joote viina! Minu teada olete karskusseltsi liige."

„Olen küll. Aga mul on tänavune liikmemaks veel tasumata."

„Izvestija" süüdistab Soome ajalehti

HELSINGI — N. Liidu valitsuse häälekandja „Izvestija" andis veebruari alul tunnustuse president Urho Kekkose poolt antud mõistvale seisukohale N. Liidul pingelõdvendamispoliitika rakendamisel, aga mõistis samas hukka Soomes esinevaid olukorra analüüse seoses Afganistani sündmustega.

„Soome on suhtunud leplikult Nõukogude sõbralikku Euroopapoliitikasse. Leonid Brezhnevi Berliinis tehtud ettepanek on saanud tugeva vastukaja Soomes", kirjutas ajaleht. Edasi rõhutatakse presidendi poolt kasutatud kõikvõimalikke vahendeid pingelõdvendasmispoliitika tugevdamiseks, mis oleks parim viis jälgida Euroopa koostöö ja julgeoleku konverentsil kokkulepitud samme.

Kuid siis öeldakse: „Kahjuks on ka Soomes massimeedia vorme, mis annavad ühepoolse ja sihilikult juhitud pildi maailma viimaseaegseist sündmusist, ehk lähemalt öeldes Afganistanist. Selliste vihjete eesmärk on selge — luua usaldamatust Soome rahupüüetes ja heatahtliku naabririigi poliitikas."

Teatavasti tekitasid Afganistani sündmused Soomes sõjaärevust ja panid liikuma tohutu kuulduste laviini, kuna kardeti venelaste sissetungi Soome. Need kartused ja jutud ongi venelasi ärritanud.

Franz Josef Strauss Washingtonis

WASHINGTON — Lääne-Saksamaa kristlik-demokraatliku partei juht Franz Josef Strauss, kellel on suured väljavaated sotsialistide ja liberaalide koalitsiooni käesoleval aastal toimuvatel parlamendivalimistel lüüa ning kantsleri kohale tüürida, viibis äsja külskäigul Washingtonis, kus tal olid kohtumised president Carteriga ning paljude juhtivate isikutega Ühendriikide kaitse- ja välisministeeriumist. President Carteri ja Straussi vaheline vestlus kestis 40 minutit, mida peeti erakorraliselt pikaks audientsiks arvestades seda, et Strauss on Lääne-Saksamaal praegu ainult opositsiooni juht.